

ÇSGB

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Çalışma Genel Müdürlüğü

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ

EYLEM PLANLARI

(2014 - 2016)

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ EYLEM PLANLARI

(2014 - 2016)

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ EYLEM PLANLARI (2014 - 2016)

3. İzleme ve Değerlendirme Kurulu kararları neticesinde
güncellenmiştir.

www.uis.gov.tr
uis@csgb.gov.tr

Ulusal İstihdam Stratejisi, 6 Mayıs 2014 tarihinde
Yüksek Planlama Kurulu (YPK) tarafından kabul edilmiş,
30 Mayıs 2014 tarihli ve 29015 sayılı
Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

İçindekiler

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ EYLEM PLANLARI (2014 - 2016)

Kısaltmalar

VI

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi	3
İşgücü Piyasasında Güvence Ve Esnekliğin Sağlanması	13
Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması	18
İstihdam Sosyal Koruma İlişkisinin Güçlendirilmesi	27

İKİNCİ BÖLÜM

SEKTÖR STRATEJİLERİ

I. Bilişim Sektörü	35
II. Finans Sektörü	38
III. İnşaat Sektörü	41
IV. Sağlık Sektörü	44
V. Tarım Sektörü	48
VI. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü	54
VII. Turizm Sektörü	59

AB	Avrupa Birliği
AİÖ	Açık İlköğretim Okulu
AİPP	Aktif İşgücü Piyasası Programı
AÖL	Açık Öğretim Lisesi
Ar-Ge	Araştırma-Geliştirme
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
AYÇ	Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BM	Birleşmiş Milletler
BSTB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇASGEM	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DPB	Devlet Personel Başkanlığı
EC	Avrupa Komisyonu
GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
HBÖ	Hayat Boyu Öğrenme
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İİMEK	İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları
İKGSOP	İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı
İŞGEM	İş Geliştirme Merkezi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MAÖL	Mesleki Açık Öğretim Lisesi
MBRD	Mesleki Bilgi Rehberlik Danışma
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Mobbing	İşyerinde Psikolojik Taciz
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TEKMER	Teknoloji Geliştirme Merkezi
TMB	Türkiye Mütcaahhitler Birliği

Kısaltmalar

TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TODAİE

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

TRT

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TÜBİTAK

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜİK

Türkiye İstatistik Kurumu

TYÇ

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

YÖK

Yükseköğretim Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

EĞİTİM İSTİHDAM İLİŞKİSİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi

1.Erişilebilir bir eğitim sistemi içerisinde herkese okul öncesinden başlayarak temel beceri ve yetkinlikler kazandırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Eğitime erişimde özel gruplara (kız çocukları, engelli çocuklar, coğrafi konum sebebiyle veya sosyo-ekonomik açıdan olumsuz koşullarda yaşayan çocuklar) odaklanılarak bu grupların eğitime erişimi ve devamının önündeki engeller kaldırılacaktır.	MEB	ASPB İçişleri Bakanlığı Maliye Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi için rehber öğretmen istihdam edilmesi ile ilgili çalışmalar yapılacaktır. Kız çocuklarının okullaştırılmalarıyla ilgili projeler yürütülecektir. Ortaöğretimde kızların ve dezavantajlı bireylerin eğitime erişimini arttırmak için pansiyon ve yurt hizmetlerinden daha çok yararlanmaları ile ilgili düzenlemeler yapılacaktır. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitime erişimlerini arttırmak ve sunulan özel eğitim hizmetlerinin niteliğini iyileştirmek için çalışmalar yapılacaktır.
1.2 Okul öncesi eğitimde yaygınlaştırma çalışmaları geliştirilerek sürdürülecektir.	MEB	İçişleri Bakanlığı Maliye Bakanlığı Yerel Yönetimler Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Okul öncesi eğitim kurumlarının ve bu kurumlara giden çocukların sayısının artırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır, varolan düzenlemelerin ise etkinliklerinin artırılması sağlanacaktır. Ayrıca, nüfusa kayıtlı olmayan çocukların tespiti ve aşımali eğitimin yaygınlaştırılarak uygulanması ile ilgili düzenlemeler yapılacaktır.
1.3 Yükseköğretimde okullaşma oranı yükseltilecektir.	YÖK	ASPB İçişleri Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı MEB Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Yükseköğretim kurumlarının altyapı, bina ve tesis eksiklikleri giderilecek, sayıları arttırılacaktır.

2. Genel ve mesleki eğitimin kalitesi ve etkinliği artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Mesleki ve teknik eğitim veren özel okulların desteklenmesi ve yenilerinin açılabilmesi amacıyla özel sektör finansal olarak teşvik edilecektir.	MEB	SGK İŞKUR Maliye Bakanlığı YÖK Meslek Kuruluşları	Sürekli	Odalar, meslek kuruluşları ile işçi ve işveren kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitimde daha fazla öncelik almaları sağlanarak özel sektör tarafından verilen uygulamalı eğitimi teşvik etmeleri ve destek olmaları bütçe kısıtları dikkate alınarak sağlanacaktır. Özel sektör işletmelerinde eğitim birimi kurulması teşvik edilecektir. Özel sektör, meslek kuruluşları ile işçi ve işveren kuruluşlarının mesleki eğitimi vermeleri özendirilecektir. Mesleki eğitim okul/kurumlarının işgücü piyasası ile işbirliği içinde eğitim yapmaları sağlanacaktır. Meslek kuruluşları ve vakıfların eğitim kapasitesi oluşturma çalışmaları desteklenecektir. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında yerel yönetimler ve sektör temsilcilerinin de yer aldığı yönetim modeli üzerine çalışma yapılacaktır, gerektiğinde mevzuat değişikliği yapılacaktır.
2.2 İl Sanayi ve Ticaret Odalarının mesleki eğitime katkı yapması sağlanacaktır.	TOBB	BSTB MEB Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Meslek Kuruluşları	Sürekli	3308 sayılı Kanun ve Diğer Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun taslağında tedbir ile ilgili gerekli değişiklik yapılması planlanmıştır.
2.3 MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'ne bağlı okul/kurumların atölyeleri modernize edilerek örgün ve yaygın eğitim ile işgücü eğitimlerinde kullanılacaktır.	MEB	BSTB İçişleri Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Maliye Bakanlığı Mülki İdareler	Sürekli	Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı okul/kurumlarda mevcut atölye, laboratuvar, makine, donanım ve teçhizatın daha etkin ve verimli kullanılması amacıyla ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılacaktır.
2.4 Meslek yüksekokulları yapı ve işleyiş olarak etkinleştirilmek üzere yeniden yapılandırılacaktır.	YÖK	ÇŞGB MEB Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	İşgücü talebinin ihtiyaçlarını karşılama konusunda yeterli olmayan meslek yüksekokulları yeniden yapılandırılacaktır. Yüksekokul müfredatlarının işgücü piyasası taleplerine göre yeniden belirlenmesine yönelik mekanizmalar geliştirilecek, iş başı eğitimleri müfredata eklenecektir.

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi

3. Hayat Boyu Öğrenme (HBÖ) kapsamında açık öğrenme ortamları oluşturulacak ve hayat boyu öğrenme özendirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Zorunlu eğitim dışında ki öğrenme fırsatları çeşitlendirilecektir.	MEB	YÖK İŞKUR Meslek Kuruluşları Sosyal Taraflar	2016	Zorunlu eğitim dışında kalan bireylerin eğitime erişimini sağlamak amacıyla hizmet veren MEB'e bağlı açık öğretim kurumları (AİÖ, AÖL, MAÖL) geliştirilecektir. Yaygın eğitim kurumlarınca zorunlu eğitim dışında kalan bireylere yönelik düzenlenen sertifika programları değişen ve gelişen ihtiyaçlara göre artırılacaktır.
3.2 Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	MEB	YÖK TÜBİTAK BTK Özel Sektör Temsilcileri Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Uzaktan öğretim yöntemiyle yaygın eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi ve uygulamaya konulması için MEB tarafından hazırlanan mevzuat tasarısı revize edilecektir.
3.3 Hayat boyu öğrenme portalı kurulacak, bu çerçevede kamu ve özel kesim ile sosyal taraflar ve STK'lar tarafından gerçekleştirilen tüm eğitimlere ilişkin bilgiler bu portalda toplanacaktır.	MEB	İŞKUR TÜİK YÖK Sivil Toplum Kuruluşları Sosyal Taraflar	2016	MEB'in yeniden yapılandırılması çerçevesinde hayat boyu öğrenme portalının oluşturulması yönünde ilgili birimlerle işbirliği yapılacaktır.

4. Eğitim-işgücü piyasası arasında uyum sağlanacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile referanslandırılacaktır.	MYK	BSTB MEB YÖK İŞKUR Meslek Kuruluşları Sosyal Taraflar	2016	2016 yılı sonuna kadar AYÇ ile uyumlu TYÇ raporu hazırlanacak ve ilgili tarafların bilgisine sunulacaktır.
4.2 İş piyasasının özelliklerine göre belirlenen ulusal meslek standartları hazırlanacaktır.	MYK	BSTB MEB YÖK İŞKUR Meslek Kuruluşları Sosyal Taraflar	Sürekli	Standartların hazırlanacağı mesleklerin belirlenmesinde işgücü piyasası ihtiyaç analizleri sonucunda elde edilen verilerden yararlanılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.3 MYK'nın kurumsal kapasitesinin idari ve mali yönden güçlendirilmesine ilişkin gerekli hukuki düzenlemeler yapılacaktır.	MYK	Maliye Bakanlığı BSTB MEB	2015 (Tamamlandı)	MYK'nın etkinliğinin artırılması amacıyla kurumsal kapasitesi idari ve mali yönden güçlendirilecektir.
4.4 Resmi Gazete'de yayımlanan ulusal meslek standartları ortaöğretim düzeyinde bir yıl içinde eğitim programlarına yansıtılacak ve takip eden eğitim yılında uygulamaya konulacaktır.	MEB	YÖK MYK İŞKUR Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Resmi Gazetede yayımlanan Ulusal Meslek Standartları, ilgili tarafların katılımı ile oluşturulan komisyonların önerileri doğrultusunda eğitim programlarına yansıtılacak ve Talim Terbiye Kurulunun onayından sonra uygulamaya konulacaktır. Uygulamaya konulan programlara ilişkin yürütülen çalışmalar sayısal olarak raporlanacaktır.
4.5 Resmi Gazete'de yayımlanan ulusal meslek standartları yükseköğretim düzeyinde bir yıl içinde eğitim programlarına yansıtılacak ve takip eden eğitim yılında uygulamaya konulacaktır.	YÖK	MEB MYK İŞKUR Meslek Kuruluşları	Sürekli	Ulusal meslek standartlarını yüksek öğretim programlarına yansıtmaya yönelik çalışmaların etkinliği artırılacaktır.
4.6 MBRD Hizmetleri çerçevesinde İŞKUR ve MEB hizmetleri artırılıp yaygınlaştırılacaktır. Bu çerçevede İŞKUR söz konusu hizmetleri kısa vadede gerektiğinde hizmet alımı yoluyla sağlayacaktır.	İŞKUR	MEB Meslek Kuruluşları Sosyal Taraflar	Sürekli	Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri İşbirliği Mutabakat Belgesinde Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerine ilişkin MEB ve İŞKUR'un sorumluluğu kapsamındaki faaliyetlere ilişkin olarak MEB ve İŞKUR arasındaki işbirliği ve koordinasyon bütçe kısıtları dikkate alınarak güçlendirilecektir.
4.7 Bireylere eğitimde yatay ve dikey hareketlilik fırsatları sağlanacaktır.	MEB	MYK İŞKUR YÖK	Sürekli	Örgün ve yaygın eğitim programları yatay ve dikey geçişleri sağlayacak şekilde hazırlanacaktır.
4.8 İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı(İKG-SOP) ile AB fonları etkin bir şekilde kullanılacaktır.	ÇSGB	MEB ASPB İŞKUR SGK	Sürekli	Ulusal İstihdam Stratejisi'nin önceliklerine uyumlu olarak hazırlanan İKG-SOP kapsamında, "Hayat Boyu Öğrenme ve Uyum Yeteneklerinin Geliştirilmesi" başlığı altında işgücü piyasası ile eğitim arasındaki bağlantıların kuvvetlendirilmesi alanlarında projeler yürütecek olan kurum ve kuruluşlara fon desteği sağlanacaktır.
4.9 Bireylerin eğitim sistemine ilişkin yatay ve dikey geçişlerinde yaşanan sorunlar tespit edilecektir.	MEB	MYK İŞKUR YÖK	2016	Bireylerin eğitim sistemine ilişkin yatay ve dikey geçişlerinde yaşanan sorunların tespit edilmesi için bir komisyon kurulacak ve araştırma yapılacaktır.

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi

5. Aktif İşgücü Piyasası Politikaları (AİPP) yaygınlaştırılarak etkinliği artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 İşgücü piyasası ihtiyaç analizlerinin periyodik olarak ve etkin bir şekilde yapılması sağlanacaktır.	İŞKUR	ÇSGB TÜİK TOBB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları Kalkınma Ajansları	Sürekli	İşgücü piyasası ihtiyaç analizi modeli revize edilerek yıllık olarak yapılacak analizlerde işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarının belirlenmesi ve uygun politikaların uygulanması sağlanacaktır. Özellikle il bazlı işgücü piyasası analizlerinin yapılmasında kalkınma ajansları ile işbirliği halinde çalışılacaktır.
5.2 Tüm AİPP'lere ilişkin bir analiz yapıp, veri bankası oluşturulacaktır.	İŞKUR	Hazine Müsteşarlığı Kalkınma Bakanlığı ÇSGB MEB TÜİK MYK	2016	İŞKUR bünyesinde tüm kurum/ kuruluşların aktif istihdam programı niteliği taşıyan verilerinin toplanacağı bir veri tabanı oluşturulması çalışması MEB'in hayat boyu öğrenme portalına yönelik çalışmalarıyla koordineli olarak yürütülecektir.
5.3 AİPP'lerin hedef gruplara göre özelleştirilmesi sağlanacaktır.	İŞKUR	MEB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları Kalkınma Ajansları	2015 (Tamamlandı)	Hizmet verilen her bir grubun özelliğine göre AİPP'ler geliştirilerek sunulacaktır.
5.4 Aktif işgücü piyasası programları için izleme ve değerlendirme sistemi geliştirilerek programlar daha etkin hale getirilecektir.	İŞKUR	Hazine Müsteşarlığı ÇSGB Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı MEB Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	Bilgi işlem alt yapısını güçlendirmek üzere nitelikli personel sayısı artırılarak elektronik ortamda izleme ve değerlendirmeye imkân sağlayan bir bilgi sistemi oluşturulacaktır.
5.5 Özel İstihdam Bürolarının bünyelerinde iş ve meslek danışmanı bulundurmaları veya bu hizmeti sunmaları sağlanacaktır.	İŞKUR	ÇSGB Maliye Bakanlığı DPB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2016	İlgili kurum/kuruluşların iş ve meslek danışmanı çalıştırmasıyla ilgili gerekli düzenlemeler yapılarak hizmetin kalitesi ve etkinliği artırılmış olacaktır.
5.6 Uygulanacak plan ve programların izleme- değerlendirme ve koordinasyonunun etkin şekilde yapılması sağlanacaktır.	İŞKUR	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı DPB	2016	Nitelikli uzman alımı yapılarak merkezi düzeyde gerçekleştirilen faaliyetlerin etkinliği ve verimliliği artırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.7 Yerel düzeyde hedef gruplara yönelik hizmetlerin daha aktif ve etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için nitelikli personel alımı yapılacaktır.	İŞKUR	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı DPB	2016	Çalışan başına düşen işsiz/işveren oranının kademeli olarak AB ortalamalarına çekmek üzere, yerel düzeyde uygulanacak plan ve programların hedef grupların özelliklerine uygun ve etkin şekilde sunulması amacıyla, bu grupların sayı, talep ve niteliklerindeki dönemsel değişikliklere uyum sağlayabilecek nitelikli personel alımı yapılacaktır.
5.8 İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının işlevselliği ve etkinliği artırılacaktır.	İŞKUR	MEB ÇSGB BSTB Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Meslek Odaları Üniversiteler Kalkınma Ajansları	2015 (Tamamlandı)	Yerel düzeyde istihdamı geliştirmeye yönelik tedbirler almakla ve bu tedbirleri uygulamakla yükümlü İİMEK'lerin etkinliğini sınırlandıran unsurları gidermeye yönelik tedbirler alınarak Kurulların etkinliği artırılacaktır.
5.9 Girişimcilik ve AİPP izleme ve değerlendirme komisyonu oluşturulacaktır.	İŞKUR	BSTB ÇSGB Kalkınma Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı MEB KOSGEB SGK Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	Oluşturulacak komisyon 6 aylık periyotlarla toplanarak girişimcilik eğitimleri de dahil olmak üzere tüm AİPP'leri izleyecek ve değerlendirecek, uygulamayı geliştirmeye yönelik önerilerde bulunacaktır.

6.Eğitim sistemi ve AİPP ile proje merkezli yenilikçilik ve girişimcilik desteklenecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.1 Yükseköğretim müfredatlarında yenilikçilik ve girişimcilik bölümlerine yer verilecektir.	YÖK	MEB KOSGEB MYK İŞKUR Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	Yükseköğretimden iş hayatına geçecek gençlerin yenilikçilik ve girişimcilğe ilişkin ilgilerini artırmaya, bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik olarak yenilikçilik ve girişimcilik konularının yükseköğretim müfredatlarına dahil edilmesi sağlanacaktır.

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.2 Yükseköğretimdeki tüm bölümlere girişimcilik seçmeli ders olarak konulacaktır.	YÖK	MEB KOSGEB	2016	Genç ve bilinçli girişimcilerin artırılması ve desteklenmesi perspektifiyle yükseköğretim öğrencilerine girişimcilik derslerini seçme imkanı tanınacak, bu konuda gençlerin bilinç düzeyi geliştirilecektir.
6.3 Temel eğitimden itibaren üniversite eğitimine kadar tüm öğretim süreçlerinde yer alan öğrencilerde girişimciliğin önemi konusunda farkındalık yaratılacaktır.	MEB	MYK KOSGEB TOBB Meslek Kuruluşları	2016	MEB'in yayımladığı Girişimcilik El Kitabı ile Girişimcilik modüllerinin güncellenerek kullanılması sağlanacaktır.
6.4 İŞKUR tarafından yürütülen girişimcilikle ilgili faaliyetler çeşitlendirilerek daha fazla katılımcının yararlanması sağlanacaktır.	İŞKUR	KOSGEB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2016	İŞKUR'un girişimciliği desteklemeye yönelik çalışmaları yoğunlaştırılacak, daha fazla sayıda işsiz kendi işini kurması özendirilecektir.
6.5 Girişimcilik eğitimleri konusunda İŞKUR, KOSGEB ve Kalkınma Ajansları işbirliği geliştirilecektir.	İŞKUR	KOSGEB Kalkınma Ajansları Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	KOSGEB tarafından koordine edilmekte olan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri'nden İŞKUR aracılığı ile yürütülecek olanların duyuruları ve başvuruları İŞKUR portalında yer alacaktır. Kalkınma Ajansları tarafından verilecek eğitimlerin İŞKUR ve KOSGEB faaliyetleri ile uyumu sağlanacaktır.
6.6 İŞKUR'a iletilen girişimcilik eğitim talepleri, talebin belli bir sayıya ulaşması halinde anında karşılanacaktır.	İŞKUR	KOSGEB	2014 (Tamamlandı)	Konunun yeni istihdam yaratma noktasındaki önemi dolayısıyla girişimciliğe ilişkin eğitim talepleri hızla karşılanacaktır.
6.7 KOSGEB tarafından koordine edilmekte olan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinden İŞKUR aracılığı ile yürütülecek olanlara katılacakların belirlenmesi sağlanacak ve eğitimlerin her aşamasında İŞKUR-KOSGEB temsilcileri birlikte çalışacaktır.	İŞKUR	KOSGEB	2016* (Tamamlandı)	Girişimcilik bilgi ve becerilerinin artırılması gerek KOBİ'lerin gerekse istihdamın geliştirilmesi açısından son derece önemli olduğundan bu konularda en önemli iki uygulayıcı kurumun işbirliği her düzeyde geliştirilecektir.

* 2015 yılında tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.8 Girişimcilik eğitimi alanların ve girişimcilerin izlenebildiği bir veri tabanı oluşturulacaktır.	İŞKUR	BSTB MEB Gümrük ve Ticaret Bakanlığı KOSGEB SGK Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	İlgili kurum/kuruluşlarla yapılacak işbirliği ile girişimcilerle ilgili bilgilerin paylaşımı sağlanacaktır.
6.9 Yeni Ar-Ge İnovasyon İşbirliği Protokolleri yapılarak üniversite ve sanayinin bir araya gelmesi sağlanacaktır.	KOSGEB	Maliye Bakanlığı YÖK TOBB Meslek Kuruluşları	2016	Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi, teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin desteklenmesi ve inovatif faaliyetlerin desteklenmesi amacıyla kurum ve kuruluşlar ile işbirlikleri bütçe kısıtları dikkate alınarak yapılacaktır.
6.10 Yeni İş Geliştirme Merkezlerinin (İŞGEM) kurulması sağlanacaktır.	KOSGEB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı TOBB Meslek Kuruluşları Kalkınma Ajansları	Sürekli	Yeni ve küçük girişimcilerin iş kurmasını ve geliştirmesini destekleyen ve kolaylaştıran işletmelerin hayatta kalma ve büyüme olanaklarını arttıran işletmeleri başlangıç aşamalarında karşılaştıkları risklerden koruma amacıyla kurulan istihdam yaratma ve iş kurma modeli olan Yeni İş Geliştirme Merkezleri (İŞGEM) kurularak girişimcilik bütçe kısıtları göz önünde bulundurularak desteklenecektir.
6.11 Uygulamalı girişimcilik eğitimleri yaygınlaştırılacaktır.	KOSGEB	BSTB İŞKUR Meslek Kuruluşları	2016* (Tamamlandı)	Girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcilerin bir iş planına dayalı olarak kuracakları işletmelerin başarı düzeylerini artırmak amacıyla gerçek kişilere ve özel hedef gruplarına uygulamalı girişimcilik eğitimleri düzenlenecektir.
6.12 Yeni girişimci desteği verilecektir.	KOSGEB	Maliye Bakanlığı BSTB İŞKUR Meslek Kuruluşları	2016** (Tamamlandı)	İŞGEM'lerde yer alan işletmeler ve girişimcilik eğitimi alanların, işletme kurma aşamasındaki başlangıç maliyetleri bütçe kısıtları dikkate alınarak karşılanacaktır.
6.13 Girişimciliği teşvik etmek üzere yeni kurulacak işletmeler için vergisel kolaylıklar sağlanacaktır.	Maliye Bakanlığı	BSTB KOSGEB Meslek Kuruluşları	2016	Gelir Vergisi Kanununda üretim ve istihdam artışının desteklenmesi, girişimciliğin güçlendirilmesi yaklaşımıyla yapılacak düzenlemeyle, yeni kurulacak işletmelere yönelik olarak bütçe kısıtları dikkate alınarak vergisel kolaylıklar sağlanacaktır.

*2015 yılında tamamlanmıştır.

**2015 yılında tamamlanmıştır.

Eğitim İstihdam İlişkisinin Güçlendirilmesi

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.14 Girişimcilik bilgilendirme ve rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	İŞKUR	KOSGEB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2016	KOSGEB'in girişimci adaylarına yönelik hizmetleri yaygınlaştırılacaktır. Bununla birlikte İŞKUR tarafından yürütülen iş danışmanlığı faaliyetlerinde KOSGEB hizmetleri hakkında genel bilgilendirme ve gerektiğinde yönlendirme yapılacaktır.
6.15 KOBİ'lere rehberlik hizmetlerinin verilmesine yönelik hizmetler artırılacaktır.	KOSGEB	İŞKUR SGK Meslek Kuruluşları Belediyeler Kalkınma Ajansları	2016	KOSGEB tarafından sağlanacak rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılarak KOBİ'lerin iş süreçlerinin iyileştirilmesi ve KOBİ'ler tarafından yaratılan istihdamın geliştirilmesi sağlanacaktır.
6.16 KOBİ'lerin işbirliği anlayışında bir araya gelerek "ortak sorunlara ortak çözümler" üretmelerine yönelik destekler verilecektir.	KOSGEB	Meslek Kuruluşları	2015 (Tamamlandı)	KOBİ'lerin tedarik, pazarlama, düşük kapasite kullanımı, rekabet gücü zayıflığı, finansman başta olmak üzere tek başlarına çözümünde zorlandıkları ortak sorunlara "ortak çözümler" üretmek için bir araya gelmeleri sağlanarak hazırladıkları işbirliği-güç birliği projeleri desteklenecektir.
6.17 Yükseköğretimden itibaren öğrencilerde girişimciliğin önemi konusunda farkındalık yaratılacaktır	YÖK	MYK KOSGEB TOBB Meslek Kuruluşları	2016* (Tamamlandı))	Yükseköğretimde yer alan öğrencilere yönelik girişimcilik konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır. Konferans, seminer, panel, çalıştay ve benzeri bilimsel etkinlikler ile farkındalık artırılacaktır.

* 2015 yılında tamamlanmıştır.

İŞGÜCÜ PİYASASINDA GÜVENCE VE ESNEKLİĞİN SAĞLANMASI

İşgücü Piyasasında Güvence ve Esnekliğin Sağlanması

1. Yasal düzenlemesi bulunan ancak yeterli uygulama alanı olmayan esnek çalışma biçimlerinin uygulanabilirliği artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Belirli süreli iş sözleşmeleri için belirlenen süre içerisinde tekrarlanma imkânı sağlanacaktır.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar	2016	İşgücü piyasalarına esneklik sağlayan bir sözleşme türü olan belirli süreli iş sözleşmelerinin kullanımının kolaylaştırılması amacıyla İş Kanununda gerekli düzenleme yapılacaktır.
1.2. Alt işverenlik uygulaması işçi hakları ile işyeri koşulları dikkate alınacak şekilde yeniden düzenlenecektir.	ÇSGB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK Kamu İhale Kurumu Sosyal Taraflar	2016	Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde işveren ve işçi kesimlerinin yaşadığı sorunların çözümüne ve işçilerin uğramış oldukları sosyal ve ekonomik hak kayıplarının giderilmesine yönelik, yargı kararları da dikkate alınarak iş ve kamu ihale mevzuatında değişiklik yapılacak ve bu alandaki denetimler etkinleştirilecektir.
1.3 Kısmi süreli çalışanların, çalıştığı süre ile orantılı olarak fazla sürelerle çalışma yapabilmesine imkan tanınacaktır.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar	2016	Kısmi süreli çalışanların “fazla çalışma” yapmasını yasaklayan İş Kanunu hükmü uygulamada ciddi sıkıntılara yol açtığından kısmi süreli çalışanların fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yapabilmesine yönelik yasal düzenleme yapılacaktır.

2. Mevzuatımızda düzenlenmemiş olan esnek çalışma biçimleri için yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Uzaktan çalışma sistemi için gerekli yasal düzenlemeler hayata geçirilecektir.	ÇSGB	Kalkınma Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK Sosyal Taraflar	2016	İşgücü piyasalarına esneklik sağlayan çalışma biçimleri iş ve sosyal güvenlik mevzuatına eklenecektir. Söz konusu mevzuat düzenlemelerinde AB Müktesebatı ve uygulamaları dikkate alınacaktır.
2.2 Özel istihdam bürolarının geçici iş ilişkisi kurabilmelerine yönelik yasal düzenleme yapılacaktır.	ÇSGB	Kalkınma Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı İŞKUR SGK Sosyal Taraflar	İlgili taraflarla yapılacak müzakerelerle belirlenecektir	İş Kanununda oldukça sınırlı düzenlenmiş olan geçici iş ilişkisinin özel istihdam büroları aracılığıyla da yapılabilmesine imkân tanınacaktır. Düzenleme, 181 sayılı ILO Sözleşmesi ile 2008/104/EC sayılı AB Direktifi ve uygulamaları dikkate alınarak yapılacaktır.

3. Esnek çalışma biçimlerine ilişkin işçi ve işverenlerin bilinç düzeyi artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 İşçi ve işverenlerin esnek çalışma biçimlerine ilişkin bilinç düzeylerini artırmaya yönelik etkinlikler düzenlenecektir.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	İş Kanununda düzenlenmiş ve düzenlenecek olan esnek çalışma biçimlerinin uygulanmasının artırılması amacıyla; işçi ve işverenlere yönelik, konferans ve seminerler düzenlenmesi, broşür vb. hazırlanması faaliyetleri yürütülecektir.
3.2 ÇSGB ve SGK ile işçi ve işveren örgütlerinin işbirliği kanalları geliştirilecektir.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	İşçi ve işverenlerin, esnek çalışma biçimlerine ilişkin hangi hususlarda aydınlatılmaya ihtiyaçları olduğunun tespiti ve bilinç artırmaya yönelik etkinliklerin organizasyonu konusunda kurumlar arası işbirliği kanalları geliştirilecektir.

4. Ekonomik şartlara ve onaylanan uluslararası sözleşmelere uygun olarak asgari ücretle ilgili düzenlemeler yapılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1. İstihdam üzerindeki ücret dışı yükler, istihdam üzerindeki etkileri dikkate alınarak gözden geçirilecek, istihdama yönelik teşvikler sade ve basit hale getirilecektir.	ÇSGB	Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK	2016	Çeşitli düzenlemelerle farklı süre ve oranlarda uygulanan istihdam teşviklerinin, daha anlaşılır ve bütüncül bir biçimde uygulanmasına ve bu teşviklerden yararlanmanın kolaylaştırılmasına olanak sağlayacak basit, anlaşılır tek bir düzenleme yapılacak ve bu düzenlemede bütçe kısıtları dikkate alınacaktır. Ayrıca, işletmelerin bu alandaki farkındalığı artırılarak teşviklerden yaygın bir biçimde faydalanmaları için bilgilendirme faaliyetleri yürütülecektir.
4.2. Asgari ücretin belirlenmesinde 16 yaşın doldurulmuş olup olmadığına göre mevcut durumda uygulanmakta olan yaş farklılaşması yeniden düzenlenecektir.	ÇSGB	Sosyal Taraflar	2014 (Tamamlandı)	İş mevzuatında 16 yaşın altında çalışma imkanı oldukça sınırlı olduğundan eğitim sistemindeki gelişmeler de göz önünde bulundurularak asgari ücretin farklılaşmasında esas alınan 16 yaş sınırı onaylanan uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak yeniden düzenlenecektir.

İşgücü Piyasasında Güvence ve Esnekliğin Sağlanması

5. Esnek çalışanların ekonomik ve sosyal haklara erişebilme imkanları geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 Esnek çalışanların iş mevzuatında bulunan haklara erişebilme imkanları geliştirilecektir.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar	2016	Tüm esnek çalışanların eşit muamele ilkesine uygun olarak yıllık ücretli izin, hafta tatili, günlük dinlenme süresi, kreş, mesleki eğitim gibi haklardan faydalanmaları güvence altına alınacaktır.

6. Aktif işgücü piyasası tedbirlerinden faydalanmaları suretiyle esnek çalışanların istihdam edilebilirliği artırılabilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.1 Esnek çalışanların İŞKUR'un verdiği mesleki eğitimlerden yararlanmalarına imkan sağlanacaktır.	İŞKUR	ÇSGB SGK	2016	Esnek çalışanların istihdam edilebilirliği artırılarak söz konusu kişilere istihdam güvencesi sağlanacaktır.
6.2 Esnek çalışanlar İŞKUR hizmetleri ile ilgili olarak bilgilendirilecektir.	İŞKUR	ÇSGB SGK Sosyal Taraflar	2016	

7. Tüm işçilerin erişebilirliğini güvence altına alan bir kıdem tazminatı reformu yapılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
7.1 Bireysel hesaba dayalı kıdem tazminatı fonu kurulacaktır.	ÇSGB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK İŞKUR Sosyal Taraflar	İgili taraflarla yapılacak müzakerelerle belirlenecektir	İstihdam üzerindeki mali yükleri azaltacak, işletmelerdeki finansal öngörülebilirliği artıracak ve işgücü hareketliliğini hızlandıracak bireysel hesaba dayalı bir kıdem tazminatı fonu kurularak, tüm işçilerin erişebileceği mali açıdan sürdürülebilir bir sistem bütçe kısıtları dikkate alınarak oluşturulacaktır.

8. Çalışanların bilgilendirilme ve yönetime katılma hakları güvence altına alınacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
8.1 Esnek çalışanların işyerindeki belirsiz süreli açık işler hakkında bilgilendirilmesine yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.	ÇSGB	İŞKUR SGK Sosyal Taraflar	2016	Belirli ve kısmi süreli çalışanların belirsiz ve tam süreli işlere geçişinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
8.2 Çalışanların yönetime katılmaları yönünde düzenlemeler yapılacaktır.	ÇSGB	Sosyal Taraflar	2016	İşyerinde barış ve verimliliğinin artmasını olumlu yönde etkileyecek önemli bir sosyal diyalog mekanizması olarak işçilerin yönetime katılmaları yönünde çalışmalar yapılacaktır.
9. Aşırı çalışmanın önlenmesine yönelik tedbirler alınacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
9.1 Yasal haftalık azami çalışma sürelerinin üzerindeki aşırı çalışmaların engellenmesine dönük olarak denetim etkinliği artırılacaktır.	ÇSGB	Sosyal Taraflar	Sürekli	Denetimlerin yaygınlığının ve caydırıcılığının artırılması yoluyla çalışanların haklarının korunması sağlanacaktır.
10. Denetim faaliyetlerinde rehberlik rolünün güçlendirilmesi, denetimin yaygınlığı ile caydırıcılığının artırılması yoluyla kayıt dışı istihdamın azaltılması ve esnek çalışanların haklarının korunması sağlanacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
10.1 İş teftişinde rehberlik rolünün güçlendirilmesine yönelik idari önlemler alınacaktır.	ÇSGB	SGK Sosyal Taraflar	2014 (Tamamlandı)	ÇSGB İş Teftiş Kurulu tarafından gerçekleştirilen denetimlerde, iş müfettişlerinin işçi ve işverenlere rehberlik etme rolünü vurgulamak üzere bir genelge yayımlanacaktır.
10.2 İş müfettişlerinin rehberlik etme yeterliliğini artırmaya yönelik bilinç ve duyarlılık artırma çalışmaları yapılacaktır.	ÇSGB	TODAİE ÇASGEM Sosyal Taraflar	Sürekli	Esnek çalışma ve kayıt dışı istihdam konularında iş müfettişlerinin rehberlik etme yeterliliğini artırmaya yönelik bilinç ve duyarlılık eğitimleri verilecektir.

ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLARIN İSTİHDAMININ ARTIRILMASI

1. Kadınların işgücüne katılma oranı ve istihdamı artırılacak, kayıt dışı istihdam ile mücadele edilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Kadınlar üzerindeki bakım yükümlülüklerini azaltmaya yönelik tedbirler alınacaktır.	ASPB	Hazine Müsteşarlığı Maliye Bakanlığı ÇSGB SGK Kalkınma Bakanlığı	2016	Kreş ve gündüz bakımevlerinin sayısı artırılacaktır. Kreş ve gündüz bakımevlerinden ihtiyacı olan çocukların yararlanabilmesine yönelik daha fazla sayıda ailenin desteklenmesi ve bu alanda özel sektörün teşvik edilmesine dair çalışmalar yapılacaktır.
1.2 Çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması konusunda bürokratik engeller kaldırılacaktır.	DPB	ÇSGB Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı ASPB MEB SGK	2016	Devlet memurlarının çocuklarına yönelik hizmet veren kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kreş ve gündüz bakımevleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na dayanılarak hazırlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri Hakkındaki Yönetmelik" kapsamında açılmaktadır. Söz konusu Yönetmelik Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın bu kuruluşları açma, kapatma, hizmeti yürütme yetkisi bulunmamakta olup, yalnızca denetimlerini sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Kamu kurumlarındaki kreşlerin etkin şekilde kullanılması ve özel sektör çalışanlarının da eşit şartlarda bu kreşlerden faydalanması sağlanacaktır. 150'den fazla kadın çalışanı olan kamu kurum ve kuruluşlarında bütçe kısıtları da dikkate alınarak hizmet sunumu yöntemiyle çalışanların kreş hizmetlerinden yararlanması öngörülmektedir.
1.3 Ev hizmetlerinde çalışan kadınların kayıtlı istihdama geçmeleri yönünde bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.	SGK	ASPB ÇSGB İŞKUR MYK	Sürekli	Ev hizmetlerinde ve ev eksenli çalışan kadınların ödedikleri isteğe bağlı sigorta primlerine yönelik teşvik sağlanacaktır. Emeklilik ve diğer sosyal haklardan faydalanmalarını teminen ILO sözleşmeleri de dikkate alınarak ulusal mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.
1.4 Mevzuatta yer alan işgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetilen düzenlemeler AB normları ile uyumlaştırılacaktır.	ÇSGB	ASPB İŞKUR Sosyal Taraflar	2016	2006/54 ve 2010/18 sayılı AB Direktifleri göz önünde bulundurularak İş Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ile söz konusu kanunların ikincil düzenlemelerinde gerekli yasal değişiklikler yapılacaktır.

Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.5 İşyerinde psikolojik tacizi önlemeye yönelik yaptırımlar etkinleştirilecektir.	ÇSGB	ASPB İnsan Hakları Başkanlığı DPB Sosyal Taraflar	Sürekli	19 Mart 2011 tarihli ve 27879 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “İşyerlerinde Psikolojik Tacizin (Mobbing) Önlenmesi” konulu 2011/2 sayılı Başbakanlık Genelgesinde yer alan tedbirler hayata geçirilecektir.
1.6 Kadınların işgücüne katılımının ve istihdamının önündeki engellerin azaltılması amacıyla, toplumun ilgili kesimlerine yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.	ASPB	ÇSGB İŞKUR MEB TRT Sosyal Taraflar	Sürekli	Bilinçlendirme çalışmaları kapsamında ulusal düzeyde yazılı ve sözel basın organları kullanılacak, özellikle televizyon kanallarından yararlanılacak, kamu spotu olarak bu konunun öne çıkarılması sağlanacaktır.
1.7 Kırdan kente göç eden kadınların, işgücü piyasasına uyumlarını sağlayıcı programlar gerçekleştirilecektir.	İŞKUR	ASPB ÇSGB	Sürekli	Kentsel alanlarda belirli kadın gruplarına yönelik istihdam garantili kurslar açılacaktır. Sosyal yardımlardan faydalanan kadınlar tespit edilerek bu kadınlar için iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinin meslek edindirme faaliyetleri üzerinde yoğunlaşması sağlanacaktır.
1.8 İller bazında yapılacak işgücü piyasası analizlerinden hareketle kadın istihdamı için ön plana çıkan sektörlerle yönelik işgücü yetiştirme kurslarına öncelik verilecektir.	İŞKUR	Yerel Yönetimler Sosyal Taraflar	2014 (Tamamlandı)	2013 yılında, AB fonlaması ile yürütülen “Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu” kapsamında seçilen 5 pilot il için yapılan analizler ışığında hedef kadın gruplarına yönelik kurslar açılacaktır. 2014 yılında işgücü piyasası analizlerinin yurt çapında kadınlara yönelik olarak uygulanması sağlanacaktır.
1.9 Şiddet mağduru kadınların, konukevinde kalanların, eski hükümlü ile kocası ölmüş veya boşanmış kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılımları desteklenecektir.	ASPB	Adalet Bakanlığı ÇSGB Kalkınma Bakanlığı MEB İŞKUR	2016	Çeşitli sebeplerle ekonomik ve sosyal yaşamın dışında kalan kadınların topluma kazandırılabilmesi adına gerçekleştirilecek projelere öncelik tanınacaktır.
1.10 İstihdam yaratma ve artırmaya yönelik mevzuat çalışmaları, politika belgeleri ve stratejilerde cinsiyete duyarlı yaklaşım ve bütçeleme yapılması konusunda farkındalık artırılacaktır.	ASPB	Hazine Müsteşarlığı ÇSGB Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği	Sürekli	İlgili husularda oluşturulacak çalışma grupları temsilcilerine cinsiyete duyarlı politika oluşturma ve bütçe hazırlama konularında eğitimler verilecektir. İstihdama yönelik taslak mevzuat çalışmaları, politika belgeleri ve stratejiler KSGM tarafından cinsiyet eşitliği ve cinsiyete duyarlılık açısından gözden geçirilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.11 Çocuk sahibi olan kadınların işgücü piyasasından kopmalarının engellenmesine dönük teşvik edici düzenlemeler yapılacaktır.	ÇSGB	Maliye Bakanlığı ASPB İŞKUR SGK Sosyal Taraflar	Sürekli	Kısmi süreli çalışma gibi esnek çalışma biçimlerinin kullanılması yoluyla, aile ve iş hayatı arasında denge kurulması, çocuk bakımı yükünün ebeveynler arasında paylaşılması ve böylece kadının uzun süreler ile işgücü piyasasının dışında kalmasının engellenmesi sağlanacaktır.
1.12 Kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi amacıyla düşük gelir grubundaki kadınların bilinçlendirme çalışmaları ve mikro kredi sistemi ile desteklenmesi sağlanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı ASPB Kalkınma Bakanlığı BDDK Yerel Yönetimler Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Düşük gelir grubundaki kadınların kendi imkânlarıyla gelir elde edebilmeleri için bilinçlendirilmesi ve böylece işgücüne kazandırılması amaçlanmaktadır. Söz konusu kadınların ihtiyacını karşılamak üzere ülkemizde de uygulama örnekleri olan ve küçük ölçekli mali destekleri içeren mikro kredi sisteminin yasal düzenlemelerinin tamamlanarak bütçe kısıtları dikkate alınarak yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
1.13 Kadın istihdamının artırılmasına ve çalışanların kayıtlı hale getirilmesine yönelik teşvik düzenlemeleri tanıtılarak uygulamanın yaygınlaşması sağlanacaktır.	SGK	Maliye Bakanlığı ASPB ÇSGB İŞKUR Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	5763 ve 6111 sayılı Kanunlarla yapılan düzenlemeler başta olmak üzere kadın istihdamını geliştirmeye yönelik tedbirler hakkında yeterli farkındalığın bulunmadığı anlaşılmaktadır. İlave kadın istihdamı teşvikine yönelik düzenlemelerine ilişkin farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır.
1.14 Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulunun yıllık toplantılarında, Ulusal İstihdam Stratejisi eylem planlarının gündeme alınması sağlanacaktır.	ÇSGB	Kurul Üyesi Kamu Kurum ve Kuruluşları Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler	Sürekli	Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu, 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca oluşturulmuştur. Kurul, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında toplanmaktadır. Sekreterya görevini Çalışma Genel Müdürlüğü yürütmektedir. Kurul, kadın istihdamının artırılması konusunda çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu sebeple, özel politika gerektiren gruplar içerisinde yer alan kadınlara yönelik Ulusal İstihdam Stratejisi eylem maddelerinin, Kurul gündeminde değerlendirilmesi ve yeni tedbir önerilerinin alınması sağlanacaktır.
1.15 Ev eksenli çalışan kadınların emeklilik ve diğer sosyal haklardan faydalanmalarını teminen ILO sözleşmeleri de dikkate alınarak ulusal mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.	ÇSGB	ASPB İŞKUR	2016	Ev eksenli çalışan kadınların emeklilik ve diğer sosyal haklardan faydalanmalarını teminen ILO sözleşmeleri de dikkate alınarak ulusal mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.

Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması

2. Genç işsizliği azaltılacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Gençlere kariyer planlaması, iş arama yardımları, eşleştirme ve danışmanlık hizmetleri sunulacaktır.	İŞKUR	ÇSGB MEB İŞKUR	Sürekli	Kişiyi özel bir yaklaşımla gençlerin kendilerine en uygun işe en kolay biçimde erişebilmelerini mümkün kılacak hizmetler sunulacaktır. “Kişisel eylem planları” hazırlanacak, gençlerin okuldan işe geçişleri kolaylaştırılacak, işgücü piyasasına girişleri sağlanacaktır.
2.2 Gençler işgücü eğitimleri ile desteklenecektir.	İŞKUR	ÇSGB MEB	Sürekli	Mesleki eğitim faaliyetleri yürütülmesi suretiyle gençlerin mesleki bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi sağlanacak, teorik bilginin pratiğe dönüştürülerek işgücü piyasasında kullanabilir hale getirilmesi sağlanacaktır. Eğitimler verilirken özellikle genç işgücüne en fazla ihtiyaç duyulan, işgücü talebi yüksek sektörler göz önünde bulundurulacaktır. İşveren desteğiyle işbaşı eğitim faaliyetlerinin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
2.3 Genç girişimciliği desteklenecektir.	İŞKUR	BSTB ÇSGB KOSGEB Kalkınma Ajansları Meslek Kuruluşları	Sürekli	Genç girişimciliğini desteklemek amacıyla eğitimler verilecek, eğitim ayağı mali kaynaklara erişim hakkında bilgilendirme ve yönlendirme hizmetleri ile desteklenecektir.
2.4 Gençlerin kayıt dışı çalışmasıyla mücadele edilecektir.	SGK	ÇSGB Maliye Bakanlığı İŞKUR Mülki İdareler	Sürekli	Okuldan işe geçişin zorluğundan kaynaklanan sebeplerle kayıt dışına yönelen gençlerin kayıt altına alınmasını sağlamak amaçlı yapılan denetimlere özel bir önem verilerek yasal yaptırımlar etkin bir şekilde uygulanacaktır. Bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla gerek gençlerin, gerekse ailelerinin ve işverenlerin konuyla ilgili hassasiyetlerinin artırılması sağlanacaktır.
2.5 İşgücü uyum programlarından yararlanan özellikle genç kadınlar başta olmak üzere gençlerin işgücü piyasasına entegrasyonunu sağlamak üzere rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi sağlanacaktır.	İŞKUR	ASPB ÇSGB SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	İŞKUR tarafından yürütülmekte olan işgücü uyum eğitimlerinden yararlanan kadın ve gençlerin aldıkları eğitim sonucunda edindikleri bilgi ve becerileri kullanabilmeleri ve işgücü piyasasına kolay erişebilmeleri amacıyla İş ve Meslek Danışmanları tarafından verilen rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.6 İstihdam fuarları, kariyer günleri tanıtım materyalleri yoluyla İŞKUR tarafından verilen girişimcilik eğitimlerinin gençler arasındaki tanınırlığı artırılacak ve daha fazla gencin bu eğitimlerden yararlanmasında sağlanacaktır.	İŞKUR	ASPB ÇSGB SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	İŞKUR tarafından girişimcilik alanında verilmekte olan eğitimler hakkında yeterli bilgi sahibi olmayan gençlere, eğitimler ve bu eğitimler sonucundaki kazanımlar hakkında ayrıntılı bilgi verilecek, hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını sağlamak üzere yazılı ve görsel tanıtım materyalleri hazırlanacaktır. Böylece İŞKUR girişimcilik eğitimlerinin tanınırlığı ve erişilebilirliği sağlanacaktır.
2.7 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve genç istihdamı yılda en az bir kez İİMEK gündemine alınacaktır.	İŞKUR	ASPB ÇSGB SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Toplumsal cinsiyet eşitliği ve genç istihdamı konularının yılda en az bir kez İİMEK gündemine dahil edilmesi yoluyla İİMEK'in kadın ve genç istihdamına yönelik çalışmalarının etkinliği artırılmış olacaktır.
2.8 Kırsal kesimdeki gençlerin İŞKUR hizmetlerine erişimini sağlamak üzere mobil hizmet birimleri oluşturulacaktır.	İŞKUR	ASPB ÇSGB GTHB SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	2016	Kırsal yerleşimlere etkin bir şekilde ulaşabilmek için mobil hizmet birimleri oluşturulacaktır. Böylece kırsalda İŞKUR ve sağladığı hizmetlerin tanınırlığı ve erişilebilirliği artırılacaktır.
2.9 Gençlere yönelik teşvik düzenlemeleri ve İŞKUR faaliyetleri tanıtılarak daha fazla işverene ulaşılması sağlanacaktır.	İŞKUR	BSTB KOSGEB SGK Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Genç istihdamını desteklemek amacıyla yapılan teşvik düzenlemeleri ve İŞKUR hizmetleri tanıtılacaktır. İŞKUR'un işverenlerle iletişim kanalları güçlendirilecek ve daha çok işverene ulaşılması sağlanacaktır.
2.10 Gençlere girişimcilik perspektifinin kazandırılması sağlamak amacıyla çalışmalar gerçekleştirilecektir.	YÖK	MEB İŞKUR KOSGEB Sivil Toplum Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Girişimcilik eğitimlerinin tanıtımı sağlanacak, yükseköğretim programlarına girişimcilik dersleri eklenecektir. Bu çerçevede YÖK ve üniversitelerle işbirliği kanalları geliştirilecektir.
2.11. İlgili kuruluşlarla işbirliğine gidilerek arayüzler oluşturulacak ve bu kapsamda staj ve işbaşı eğitimleri artırılabilecektir.	İŞKUR	Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Gençlerin iş aramada karşılaştıkları sorunların giderilmesi sağlanarak, söz konusu grubun işgücü piyasasına uyumlu hale getirilmesi ve bu sayede genç işsizliğinin azaltılacaktır.

Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması

3.Engellilerin işgücüne katılım oranı ve istihdamı artırılacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Engelli istihdam eden özel sektör işverenlerinin engelli çalışanları için ödedikleri sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı ilgili kamu kurum / kuruluşları tarafından karşılanacaktır.	ÇSGB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK	2014 (Tamamlandı)	Engelli istihdamının teşvik edilmesi amacıyla, ister kontenjan dahilinde isterse kontenjan haricinde olsun engelli çalışan işverenlerin sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamını ilgili kamu kurum / kuruluşlarınca karşılanması bütçe kısıtları dikkate alınarak sağlanacaktır.
3.2 Engellilerin işgücüne katılımını ve istihdam edilebilirliğini artırmak için genel ve mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon ve iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri geliştirilecektir.	İŞKUR	MEB Maliye Bakanlığı ASPB Sosyal Taraflar	Sürekli	İŞKUR sunacağı iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile engelli işsizlerle birebir ilgilenip durumlarını daha doğru tespit ederek onların daha iyi mesleki eğitim almalarını sağlayacak ve istihdam edilebilirliklerini artıracaktır. Karar ile engellilerin eğitim ve çalışma hayatında ayrımcılığa uğramadan yer almalarını sağlayacak yeni yaklaşımların ortaya konulması amaçlanmaktadır.
3.3 İşyerlerinin fiziksel ortamı engelli bireylere göre düzenlenecek, kullanılacak araç ve gereçlerin ergonomik tasarımı konusunda işverenler teknik ve mali yönden desteklenecektir.	ÇSGB	Maliye Bakanlığı ASPB Yerel Yönetimler Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Engelli istihdam eden işverenlerin engellinin işyerlerinde verimli bir şekilde çalışması için yapacağı düzenlemeler, kullanacakları araç ve gereçlerin tasarımı konusunda bütçe kısıtları dikkate alınarak teknik ve mali yönden desteklenmesi engelli istihdamına daha sıcak bakmalarını sağlayacaktır.
3.4 İşgücü piyasasına kazandırılmalarında güçlük çekilen engellilere yönelik korumalı işyerlerinin teknik ve mali yönden devlet tarafından desteklenmesine yönelik düzenlemeler yapılacaktır.	ASPB	İŞKUR Maliye Bakanlığı MEB Üniversiteler	2016	Ülkemizde engellilerin istihdamına ilişkin politikalar büyük ölçüde kota ve ceza sistemine dayanmaktadır. İzlenen bu politikaların özürülülerin istihdamında istenilen sonuçları sağlayamaması başka istihdam yöntemlerinin de ele alınması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu yöntemlerden biri de işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel ve ağır derecede engelliler için geliştirilen korumalı istihdam yöntemidir. Bu kapsamda, bütçe kısıtları dikkate alınarak korumalı işyerlerinin kurulması ve devamlılıklarının sağlanabilmesi için gerekli olan teknik ve mali desteklerin içeriğine ilişkin yasa çalışması yapılacaktır.
3.5 Engellilerin bireysel becerilerini, mevcut potansiyellerini ve fonksiyonel kapasitelerini ortaya çıkaracak ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilecektir.	ASPB	MEB İŞKUR Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	2016	İŞKUR iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri kapsamında engellilerin nitelik ve becerilerinin tanımlanmasına yönelik ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.6 Engelli memur çalıştırma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kamu kurum ve kuruluşlarına yaptırım uygulanacaktır.	DPB	ASPB MEB Sivil Toplum Kuruluşları Yerel Yönetimler	Sürekli	Kamu kurum ve kuruluşlarının engelli memur çalıştırma zorunluluğu konusunda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında gerekli düzenlemeler yapılmasına karşın halen kamudaki engelli memur açığı önemli bir sayıdadır. Düzenleme ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yasal yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda yaptırım uygulanmasını amaçlamaktadır.
3.7 Engelli işçi ve memur çalıştırma kotalarına uymayan kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör işyerlerine ve korumalı işyerlerindeki koşulların devamlılığına yönelik etkin denetim mekanizmaları geliştirilecektir.	ÇSGB	ASPB İŞKUR	Sürekli	4857 sayılı İş Kanununun “Engelli Ve Eski Hükümlü Çalıştırma Zorunluluğu” başlıklı 30. maddesinde ; “İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.” ifadesi yer almaktadır.Söz konusu maddenin uygulanması engelli istihdamının artırılmasında önem arz etmektedir.Ayrıca, 2006 yılında yürürlüğe giren “Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik’in” işlerlik kazanması için etkin bir denetim mekanizmasına ihtiyaç vardır.Bu kapsamda iş müfettişlerinin eğitim ve duyarlılıkları arttırılacaktır.
3.8 Yerel yönetimlere ait işyerlerinin işletilmesinde engellilere öncelik tanınacaktır.	ASPB	İçişleri Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Kendilerine ait işyerlerinin işletilmesinde engellilere öncelik tanıma amacıyla olan kimi yerel yönetimler, mevzuattan kaynaklanan sorunlar nedeniyle bu amaçlarına ulaşamamaktadır. Düzenleme ile yerel yönetimlere ait işyerlerinin işletilmesinde engellilere öncelik tanınması önündeki engellerin kaldırılması amaçlanmaktadır.
3.9 Engelli işçi çalıştırma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yaptırım uygulanacaktır.	İŞKUR	ASPB Sivil Toplum Kuruluşları Yerel Yönetimler	Sürekli	Yapılacak düzenlemeler ile özel sektör kurum ve kuruluşlarına yasal yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda yaptırım uygulanması amaçlanmaktadır.

Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması

4. Uzun süreli işsizlerin işe dönüşü hızlandırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Uzun süreli işsizlere yönelik işgücü yetiştirme programlarının etkinliği izlenecek, eksiklikler tespit edilerek tedbirler etkinleştirilecektir.	İŞKUR	ASPB ÇSGB Yerel Yönetimler Sosyal Taraflar	Sürekli	Yapılacak izleme çalışma sonucu uzun süreli işsizlerin istihdam edilebilirliklerini artırmak üzere iş ve meslek danışmanlığı gibi ilave tedbirler alınacaktır.
4.2 Uzun süreli işsizlik niteliklerine ya da sebeplerine göre yeniden tanımlanarak var olan iş danışmanlığı hizmetleri bu tanımlara göre düzenlenecektir.	İŞKUR	ÇSGB TÜİK	Sürekli	Uzun süreli işsizler işsiz kalma süreleri, vasıf ve becerileri ile sahip oldukları nitelikler bakımından gruplandırılacak ve iş danışmanlığı portföyünde grupların istihdam edilebilirlik düzeyleri doğrultusunda, istihdam edilebilirlikleri daha yüksek olanlara öncelik tanınacaktır. Diğer gruplar için özel eğitim ve uyumlaştırma programları geliştirilecektir.

5. Ayrımcılıkla mücadeleyle yönelik düzenlemeler geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 Ulusal ve yerel televizyon kanallarında ayrımcılığın önlenmesine ilişkin kamu spotlarına yer verilecektir.	ASPB	TRT ÇSGB	Sürekli	Görsel medyanın toplum üzerindeki etkisi göz önüne alınarak ayrımcılıkla mücadelenin etkin şekilde yürütülmesi için toplumun tüm kesimlerine ulaşacak biçimde ulusal ve yerel düzeyde faaliyet gösteren televizyon kanallarında yayınlanmak üzere kamu spotlarının hazırlanması; kanallarda yayınlanan programlarda ayrımcılığın önlenmesi hususuna özel önem verilmesi sağlanacaktır.
5.2 Toplumda ayrımcılıkla mücadeleye ilişkin bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.	ÇSGB	ASPB İçişleri Bakanlığı Kalkınma Ajansları	Sürekli	Ayrımcılıkla mücadele konusunda yerel düzeyde belediyeler ve kalkınma ajansları, ulusal düzeyde ilgili bakanlıklar tarafından koordine edilecek şekilde bilinçlendirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Ayrımcılığın önlenmesi amacını taşıyan konferans, seminer, çalıştay ve toplantıların düzenli aralıklarla gerçekleştirilecektir.
5.3 İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı (İKG-SOP) ile AB fonları etkin bir şekilde kullanılacaktır.	ÇSGB	İŞKUR SGK MEB ASPB	Sürekli	Ulusal İstihdam Stratejisi'nin önceliklerine uyumlu olarak hazırlanan İKG-SOP kapsamında, özellikle "İstihdamın ve İstihdam Edilebilirliğin Artırılması" başlığı altında kadınlar, gençler ve özel politika gerektiren grupların istihdamını teşvik edecek alanlarda projeler yürütecek olan kurum ve kuruluşlara fon desteği sağlanacaktır.

İSTİHDAM-SOSYAL KORUMA İLİŞKİSİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ

İstihdam-Sosyal Koruma İlişkisinin Güçlendirilmesi

1. Sosyal yardımlar hak temelli ve önceden belirlenmiş objektif kriterlere dayalı olarak sunulacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Benzer nitelikteki sosyal yardım programları bir araya getirilerek gruplandırılacaktır.	ASPB	SGK Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı	2016	Yapılacak sınıflandırma, çocuk yardımı, yaşlı yardımı, özürlü yardımı gibi sosyal yardımların hak temelli yapılmasını ilke olarak esas alan kanuni bir düzenleme ile hayata geçirilecektir.
1.2 “Sosyal Yardım Yararlanıcılarının Belirlenmesine Yönelik Puanlama Formülü Geliştirilmesi Projesi” tamamlanıp, tüm sosyal yardım programlarında uygulanacaktır.	ASPB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı	2015 (Tamamlandı)	Puanlama formülü projesinin tamamlanması ile sosyal yardım yararlanıcılarının nesnel ölçütlere göre belirlenmesi ve puanlama formüllerinin diğer sosyal yardım programlarına uyarlanması sağlanacaktır.

2. Sosyal koruma hizmeti, hanehalkı kompozisyonu da dikkate alınarak kişilerin ihtiyaçlarına göre çalışmayı teşvik edici şekilde tanımlanacak ve sınıflandırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Sosyal yardım sistemi yardımlardan yararlanan kişilerin en kısa sürede kendi imkânları ile geçinebilecekleri ve sosyal yardım almadan yaşayabilecekleri bir duruma gelmesini sağlayacak şekilde yapılandırılacak, bu kişilerin meslek edinebilmeleri için çalışmalar yapılacaktır.	İŞKUR	ASPB Maliye Bakanlığı	Sürekli	2010 yılında uygulamaya konulan Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı ile öngörülen sosyal yardım-istihdam bağlantısının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
2.2 Sosyal yardım ve hizmet alanında “Sosyal Destek Danışmanı” modeli çerçevesinde aile odaklı bir sistem kurulacaktır.	ASPB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı İŞKUR Yerel Yönetimler Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişilere hızlı ve doğru bilgilerle ulaşacak ve ihtiyaca en uygun sosyal desteği sağlayacak bir sistemin kurulmasında “Sosyal Destek Danışmanlığı” modeli için çalışmalar yapılacaktır. Sosyal Destek Danışmanlığı Modeli ile ailenin mevcut durumu tespit edilecek, tüm ihtiyaçları belirlenecek, sorunların çözümü için ilgili birimlerle bağlantılar sağlanacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL POLİTİKA EKSENLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.3 Sosyal yardımlar hanede yer alan bireylerin nitelik ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak verilecektir.	ASPB	İçişleri Bakanlığı İŞKUR Maliye Bakanlığı	2016	Sosyal yardıma hak kazanmada, yalnızca başvuru sahibi kişinin değil, hanenin muhtaçlık durumuna bakılacak olup, hane nüfusu, hane üyelerinin yaşı, eğitimi vb. faktörlerin muhtaçlık durumunu belirlemede etkili olacağı düzenlemeler yapılacaktır.
2.4 Mevcut durumda çalışabilir yoksul vatandaşlara verilen nakdi yardımlar işsizlik yardımı adı altında ve çalışmayı teşvik edecek şekilde şartlı olarak verilecektir.	ASPB	İŞKUR Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı	2016	Yapılacak mevzuat düzenlemeleri ile muhtaç durumdaki hanede çalışabilir durumda ancak işsiz olan kişiler İŞKUR tarafından sunulan aktif istihdam hizmetlerine katılma koşuluyla belirli süreyle yardım alabileceklerdir. Bu yardımı alan kişiler aktif istihdam hizmetlerine katılmak üzere İŞKUR'a yönlendirilecektir.
2.5 Romanların yaşadıkları bölgelerde istihdama yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri için bir alt stratejik plan hazırlanacaktır.	ASPB	ÇSGB İŞKUR MEB	2016	Ülkemizde yoksullukla karşı karşıya olan Roman vatandaşlarımız için "Romanlara Yönelik Sosyal Politika Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı" Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının koordinasyonunda hazırlanmaktadır. Hazırlanmakta olan bu belge ile Roman vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ve eğitim ortalamalarının oldukça düşük olduğu, işsizliğin oldukça yüksek boyutlarda olduğu ve hane gelirin yoksulluk sınırının altında olduğu Roman bölgelerinde yaşayan vatandaşlarının yaşam koşullarının ve statülerinin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Romanların toplumsal entegrasyonunun sağlanması için bir stratejik plan hazırlanması Avrupa Komisyonu tarafından da COM (2011) 173 ve COM(2012) 226 numaralı tebliğler ile Türkiye'nin tam üyelik süreci için zorunlu kılınmıştır ve bu planın henüz hazırlanmamış olması son yıllarda Avrupa Komisyonu tarafından çıkartılan Türkiye İlerleme Raporlarında da olumsuz bir görüş olarak yer almaktadır.

İstihdam-Sosyal Koruma İlişkisinin Güçlendirilmesi

3. İşsizlik sigortası daha fazla sosyal koruma sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 İşsizlik sigortasının kapsamı, ödeme miktarı ve süresi ile hak kazanma koşulları, çalışmayı teşvik edici şekilde iyileştirilecektir.	İŞKUR	Hazine Müsteşarlığı ASPB ÇSGB Maliye Bakanlığı Sosyal Taraflar	2016	İşsizlik sigortasının kapsamı, hak kazanma koşulları, ödeme miktarı ve süresi özel politika gerektiren grupları dikkate alınarak (Örneğin yeterli iş tecrübesine sahip olmayan gençlerin prim ödeme gün sürelerini tamamlayamamaları sebebiyle işsizlik ödeneğinden yararlanamamaları gibi), daha fazla işsiz sigortadan yararlanmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.
3.2 İşsizlik ödeneğinin süresi, ulusal düzeydeki yıllık işsizlik oranlarına duyarlı hale getirilecek şekilde yeniden belirlenecektir.	İŞKUR	Hazine Müsteşarlığı ÇSGB Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Sosyal Taraflar	2016	
3.3 İşsizlik sigortası hak kazanma koşulları ödeme miktarı ve süresi, uzun süreli işsizler ile yüksek işsizlik riskiyle karşı karşıya olan özel politika gerektiren gruplar dikkate alınarak belirlenecektir.	İŞKUR	Hazine Müsteşarlığı ÇSGB Sosyal Taraflar	2016	

4. Kayıt dışı çalışan yoksullara ve yoksulluk riski altında olan kişilere yönelik faaliyetler artırılabilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Kayıt dışılığın önemli bir parçasını oluşturan ve geniş kapsamlı istihdam yaratan küçük işletmelerin kayıtlı sektöre geçişini özendirici program ve uygulamalar düzenlenecektir.	SGK	Maliye Bakanlığı İŞKUR ÇSGB KOSGEB	2016	Küçük işletmelerde kayıtlı işgücüne geçişin teşvik edilmesi ve bu yönde davranış ve tutum değişikliğinin sağlanması amacıyla mevcut sosyal diyalog mekanizmaları gözden geçirilerek sosyal güvenlik sorunları ve çözüm yolları odaklı çalıştaylar ve küçük işletmelerle sektörel bazda ve mikro ölçekte çalışmalar gerçekleştirilecektir. Sosyal yardım alan kesimlerin sosyal güvenlik farkındalıklarını arttırmaya yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.
4.2 Tarım gibi kayıt dışılığın yaygın olduğu sektörler başta olmak üzere tüm sektörlerde kayıt dışı çalışan ve çalıştırılanların sorunlarının ve çözüm önerilerinin temsilciler düzeyinde ele alındığı ve ortak paydaların birlikte belirlendiği çalıştaylar gerçekleştirilerek kayıtlı istihdam konusunda farkındalık yaratılacaktır.	SGK	Maliye Bakanlığı İŞKUR ÇSGB	2016	

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.3 Sosyal yardım alan kesime yönelik kayıtlı çalışmaya yönlendirici bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.	ASPB	Maliye Bakanlığı ÇSGB İŞKUR SGK	2016	Küçük işletmelerde kayıtlı işgücüne geçişin teşvik edilmesi ve bu yönde davranış ve tutum değişikliğinin sağlanması amacıyla mevcut sosyal diyalog mekanizmaları gözden geçirilerek sosyal güvenlik sorunları ve çözüm yolları odaklı çalıştaylar ve küçük işletmelerle sektörel bazda ve mikro ölçekte çalışmalar gerçekleştirilecektir. Sosyal yardım alan kesimlerin sosyal güvenlik farkındalıklarını arttırmaya yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.

5. Yoksul veya yoksulluk riski altında olan hanelerin, kayıtlı çalışanları olsa dahi, hanehalkı özellikleri dikkate alınarak, sosyal yardımlardan faydalanma imkanları artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 Sosyal yardımlar kayıtlı çalışanları da içerecek şekilde daha kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınacak, tüm hanehalkı şartları gözletilerek, bireylerin yoksulluk riskini azaltacak şekilde nesnel ölçütler çerçevesinde verilecektir	ASPB	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı	2016	Yapılacak sınıflandırma, çocuk yardımı, yaşlı yardımı, engelli yardımı gibi sosyal yardımların hak temelli yapılmasını ilke olarak esas alan bir düzenleme ile hayata geçirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır.

6. Kamu tarafından uygulanan sosyal korumaya yönelik programların koordineli bir şekilde yürütülmesi sağlanacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.1 Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi bitirilecektir.	ASPB	SGK Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı İŞKUR	2016	Sosyal yardım programlarının belirlenmesine paralel olarak Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi ile de ilgili Kamu Kurumları tarafından yürütülen programlar arasında koordinasyon sağlanacaktır. Söz konusu sistem, sosyal yardım programlarının istihdam ile bağlantısına da destek verecektir.
6.2 Sosyal yardım - istihdam ilişkisinin güçlendirilmesine yönelik olarak ilgili kurumlar arasındaki mevcut protokoller gözden geçirilerek ihtiyaca göre yeni protokoller düzenlenecektir.	ASPB	ÇSGB İŞKUR Maliye Bakanlığı	2016	

İstihdam-Sosyal Koruma İlişkinin Güçlendirilmesi

7. “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesinde Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesi” etkin olarak tüm illerde uygulanacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
7.1 Çocuk işçiliği konusunun yılda en az bir kez İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının toplantı gündemine alınması sağlanacaktır.	İŞKUR	ASPB MEB Valilikler Belediyeler Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Çocuk işçiliği konusunun en az yılda bir kez “İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu” toplantı gündemine alınması ve mücadeleye ilişkin politikalar geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu konuya ilişkin olarak yerel kurum ve kuruluşların işbirliği ve koordinasyon içinde çalışmalarını sağlanacaktır. Ayrıca çalışmak zorunda bırakılan çocukların ailelerinin istihdama erişimlerini artırmak amacıyla “mesleki beceri kursları” ile yapılan çalışmaların ilişkilendirilmesi sağlanacaktır.
7.2 Haziran Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü’nde farkındalık artırmaya yönelik etkinlikler yapılacaktır.	ÇSGB	ASPB MEB İçişleri Bakanlığı BM Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Çocuk işçiliği konusunda farkındalık yaratmak amacıyla Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü kapsamında kamuoyuna yönelik etkinlikler ve farkındalık çalışmaları yürütülecektir.
7.3 “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi için Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçeve Belgesi” güncelleme çalışmaları başlatılacaktır.	ÇSGB	ASPB MEB İçişleri Bakanlığı GTHB ILO Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler	2015 (Tamamlandı)	Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 182 sayılı sözleşmesinin gereği olarak 2005 yılında hazırlanan ve 2005-2015 dönemini kapsayan “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi için Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi” 2016-2023’ü kapsayacak şekilde güncellenecektir. Güncelleme yapılırken, program kapsamında yapılan çalışmalar ve müdahale yöntemleri gözden geçirilecek, koordinasyon ve işbirliğini esas alan, bütçesi, süresi ve izleme mekanizması olan yerel katılım üzerine inşa edilmiş bir eylem planı olarak hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
7.4 İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı (İKSOP) ile AB fonları etkin bir şekilde kullanılacaktır.	ÇSGB	İŞKUR SGK MEB ASPB	Sürekli	Ulusal İstihdam Stratejisi’nin önceliklerine uyumlu olarak hazırlanan İKSOP kapsamında “Sosyal Politika” başlığı altında çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik projeler yürütecek olan kurum ve kuruluşlara fon desteği sağlanacaktır.
7.5 “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi için Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçeve Belgesi” güncelleme çalışmaları tamamlanarak, yeni strateji belgesi yayınlanacaktır.	ÇSGB	ASPB MEB İçişleri Bakanlığı GTHB ILO Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler	2016	Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 182 sayılı sözleşmesinin gereği olarak 2005 yılında hazırlanan ve 2005-2015 dönemini kapsayan “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi için Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi” güncelleme çalışmaları tamamlanacaktır. Güncelleme yapılırken, program kapsamında yapılan çalışmalar ve müdahale yöntemleri gözden geçirilecek, koordinasyon ve işbirliğini esas alan, bütçesi, süresi ve izleme mekanizması olan yerel katılım üzerine inşa edilmiş bir eylem planı olarak hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

BİLİŞİM SEKTÖRÜ

Bilişim Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

1. İşgücünün niteliği sektörün güncel ihtiyaçları dikkate alınarak geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Sektörün işgücü envanteri çıkarılacaktır.	İŞKUR	BSTB	2016	Sektöre dönük politikaların gerçekçi bir şekilde planlanabilmesi amacıyla sektörün işgücü envanteri çıkarılacaktır.
1.2 İŞKUR'un, bilişim elemanı yetiştirme faaliyetlerinde eğitim standartları yükseltilecektir.	İŞKUR	BSTB MEB YÖK MYK	2016	Bilişim sektöründeki mesleklerin standartları dünya standartlarına uygun olarak belirlenecektir.
1.3 İşgücü piyasası ihtiyaç analizleri doğrultusunda ortaya çıkan ihtiyaçlar ve ihracat potansiyeli çerçevesinde veri tabanı, yazılım, ağ teknolojileri, bilgisayar oyunları ve uygulamaları ve bilgi güvenliği uzmanları ile web programcıları yetiştirilecektir.	İŞKUR	Ekonomi Bakanlığı BSTB MEB YÖK	Sürekli	Önümüzdeki dönemde işgücü talebinin artacağı tahmin edilen alanlarda nitelikli çalışanların yetiştirilmesi sağlanacaktır.
1.4 Yükseköğretim eğitim programlarının sektörün ihtiyaçları gözetilerek yeniden düzenlenmesi sağlanacaktır.	YÖK	Maliye Bakanlığı BSTB MEB	2016	Yükseköğretim eğitim programları sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenecek, uzaktan eğitim ile bilgisayar teknisyenliği eğitimleri desteklenecek ve bilişim alanında görev yapan öğretim üyesi sayısının artırılması sağlanacaktır.

2. Bilişim alanında yeni ürün geliştirmeye ve istihdamı artırmaya yönelik araştırmalar desteklenecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Ulusal bütçeden bilişim alanında Ar-Ge'ye ayrılan kamu kaynaklarının artırılmasına devam edilecektir.	Kalkınma Bakanlığı	BSTB Maliye Bakanlığı	Sürekli	Sektörün yeni ürün oluşturma kapasitesini artırmak için Ar-Ge'ye ayrılan kaynaklar bütçe kısıtları dikkate alınarak artırılacaktır.
2.2 Bilişim alanında Ar-Ge ve üniversite-sanayi işbirliği teşvik edilecektir.	BSTB	Maliye Bakanlığı YÖK KOSGEB TÜBİTAK Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Ar-Ge faaliyetlerinin önemi ve üniversite-sanayi işbirliğinin ülke ekonomisine yaptığı katkı dikkate alınarak her iki alan da desteklenecektir.

3. Girişimcilğe yönelik teşvikler artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Yazılım sektörüne yönelik girişimcilik desteklenecektir.	BSTB	Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı MEB KOSGEB	Sürekli	Bilişim sektörüne yönelik teşviklerle girişimciliğin artırılması bütçe kısıtları dikkate alınarak desteklenecektir.

4. Toplumsal ve kültürel alanda bilişim teknolojilerini kullanma ve değişim sürecine uyum becerileri artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Uzaktan eğitim platformları bilişim eğitimi için kullanılacaktır.	YÖK	MEB TÜBİTAK TRT	Sürekli	Günden güne yaygınlaşan uzaktan eğitim programlarında bilişim sektörüne de yer verilecektir.
4.2 Yazılım sektöründe farkındalığın arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Türk Patent Enstitüsü Kurum ve Kuruluşlar	2016	Yazılım sektörüne ilişkin telif haklarının etkili bir şekilde korunması ve geliştirilmesi amacıyla toplumsal bilincin arttırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

FİNANS SEKTÖRÜ

1. Sektörde mevcut istihdam imkanları geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Büyük şehirlerde bulunma zorunluluğu olmayan çağrı merkezlerinin az gelişmiş bölgelere kaydırılması teşvik edilecektir.	Ekonomi Bakanlığı	Maliye Bakanlığı SGK İŞKUR Sektör Temsilcileri	2016	Devlet kurumlarında ve büyük firmalarda yaygınlaşan çağrı merkezlerinin kalkınmada öncelikli yörelerde kurulması sağlanacaktır.
1.2 Bankacılık sektöründe fazla mesaiye ilişkin yükümlülükler uylması için önlemler alınacaktır.	ÇSGB	Sosyal Taraflar	2016	Finans sektörünün en önemli alt sektörü olan bankacılık sektöründe fazla mesai; sektörde istihdam edilenler için başlıca sorunu oluşturmaktadır ve kamuoyunda sık sık tartışılmaktadır. Çalışma saatleri bakımından Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmelerine ve İş Kanunu hükümlerine aykırı uygulamalara rastlanmakta ve mesai ödemelerine ilişkin sıkıntılar da yaşanmaktadır. Bu amaçla önlemler alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

2. Sektörün ihtiyaçları doğrultusunda eğitim programları güncelleştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Üniversite ve yüksekokulların ilgili bölümlerine ilişkin müfredat ile açılacak yeni bölümlerin sektörün ihtiyaçlarını gözetmesi teşvik edilecektir.	YÖK	MEB İŞKUR Sektör Temsilcileri	Sürekli	İşgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun eleman yetiştirilmesi amacıyla, finans sektörüyle ilgili yükseköğretim programlarının içeriğinin güncellenmesi sağlanacaktır.
2.2 Alt sektörlere yönelik üniversite ve yüksekokul programlarının sayısı ve etkinliği artırılacaktır.	YÖK	MEB İŞKUR Sektör Temsilcileri	Sürekli	Yapılacak analizler doğrultusunda sektörün ihtiyacı olan ara elemanın yetiştirilmesi sağlanacaktır.
2.3 Bankacılık ve sigortacılık bölümlerinden mezun olanları daha donanımlı hale getirmek üzere zorunlu staj uygulaması düzenlenecektir.	YÖK	İŞKUR Sektör Temsilcileri Mesleki Kuruluşlar	Sürekli	Bankacılık ve sigortacılık bölümlerinde öğrenim görenlerin zorunlu staj uygulaması ile sektörü tanımaları sağlanacak ve ilk işe başlamada eğitim sürecinin kısaltılmasını sağlayacak faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Finans Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

3. Sektörün ihtiyaçlarına yönelik işgücü talebi karşılanacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Mesleki beceri kazandırma ve geliştirmeye yönelik aktif istihdam programları uygulanmaya devam edilecektir.	İŞKUR	Sektör Temsilcileri Mesleki Kuruluşları	Sürekli	İŞKUR'un yürüteceği programlarla sektörün ihtiyaçlarına uygun donanımına sahip ara eleman yetiştirilmesi sağlanacaktır.
3.2 Finans sektöründe ihtiyaç duyulan meslek standartları ve mesleki yeterlikler hazırlanacaktır.	MYK	MEB İŞKUR Sektör Temsilcileri Mesleki Kuruluşları	Sürekli	MYK bünyesinde oluşturulan Finans Sektör Komitesi'nin meslek standartlarını belirlemeye yönelik olarak 2011'de başlayan çalışmaları tamamlanacaktır.
3.3 Engellilerin sektördeki istihdamının artırılması amacıyla sektörle işbirliği geliştirilecek, engellilere yönelik mesleki beceri kazandırma eğitim programları uygulanmaya devam edecektir.	İŞKUR	ASPB MYK Sektör Temsilcileri	Sürekli	Engellilerin özellikle bankacılık sektöründe istihdamlarına yönelik olarak sektör temsilcileri ile farkındalık artırıcı ve teşvik edici faaliyetler düzenlenecektir.

İNŞAAT SEKTÖRÜ

İnşaat Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

1. Sektörde mevcut istihdam imkanları geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde Türk işgücü istihdamı teşvik edilecektir.	ÇSGB	SGK İŞKUR Maliye Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı TMB	Sürekli	Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin desteklenmesi için ülkelerle ikili sosyal güvenlik sözleşmeleri yapılacaktır.
1.2 Yurtdışında çalışan işçilerin sosyal güvenlik ve diğer mevzuattan kaynaklanan sorunları giderilecektir.	SGK	ÇSGB Maliye Bakanlığı	2016* (Tamamlandı)	Yurtdışında çalışan işçilerin sosyal güvenlikleri göz önünde bulundurularak ilgili mevzuat geliştirilecektir.

2. Sektördeki nitelikli işgücü talebini karşılamaya yönelik önlemler alınacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Meslek standartları belirlenerek, sınav ve belgelendirme süreçlerine işlerlik kazandırılacaktır.	MYK	ÇSGB Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Mesleki yeterlilik sistemi hayata geçirilecektir. Sektör meslek haritaları oluşturulacaktır. Yeterliliklerin eğitim standartlarının ve performans ölçütlerinin oluşturulması için girdi oluşturabilecek temel iş kategorileri sistemli olarak belirlenecektir.
2.2 İnşaat sektöründe işgücü piyasası ihtiyaç analizleri doğrultusunda ortaya çıkan ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda nitelikli işgücüne yönelik mesleki eğitim kursları düzenlenecektir.	İŞKUR	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı MYK TOBB MEB	2016	İŞKUR'un nitelikli işgücüne yönelik ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda düzenleyeceği meslek edindirme, geliştirme ve değiştirmeye yönelik mesleki eğitim kursları ile inşaat sektöründe işgücünün nitelikleri artacaktır.
2.3 İşverenlerin çalışanlara yönelik eğitim faaliyetleri devlet tarafından desteklenecektir.	MEB	Ekonomi Bakanlığı İŞKUR Kurum ve Kuruluşlar	2016	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde tedbiri yerine getirmek amacıyla işverenin ihtiyaç duyduğu alanlarda programların çalışılması ya da eğitim faaliyetleri düzenlenmesi sağlanacaktır.
2.4 Mesleki ve teknik eğitimde piyasa aktörleri ile eğitim kurumlarının etkin işbirliği sağlanacaktır.	MEB	Ekonomi Bakanlığı ÇSGB İŞKUR Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Meslek liseleri ve meslek yüksekokulları bünyesinde, sektörün orta ve uzun vadeli yatırım projeksiyonları ve işgücü ihtiyaç analizlerine göre yeni bölümler açılacaktır.

* 2015 yılında tamamlanmıştır.

3. Sektörde iş sağlığı ve güvenliği bilinci yerleştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 İş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyan ve düşük iş kazası ve meslek hastalığı sayılarına sahip işverenlerin, iş kazası ve meslek hastalığı primi kademeli olarak azaltılmak suretiyle devlet tarafından karşılanacaktır.	ÇSGB	Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK İŞKUR Kurum ve Kuruluşlar	2016	İş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun olarak faaliyet göstermekte olan işletmelerin maliyetlerinin azaltılması için çeşitli destek mekanizmaları geliştirilecektir.
3.2 Sektöre yönelik iş sağlığı ve güvenliği danışmanlık ve rehberlik hizmetleri geliştirilecektir.	ÇSGB	Kurum ve Kuruluşlar	2016	İşverenler iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almak üzere teşvik edilecektir.

4. Sektörde kayıt dışı istihdam engellenecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Teşvik ve eğitim desteklerinde sigortalı işçi sayısını esas alan teşvik sistemleri devreye sokulacaktır.	SGK	Maliye Bakanlığı ÇSGB İŞKUR Kurum ve Kuruluşlar	2016	Belirli sigortalı sayısına ulaşan işverenlerin desteklenmesi sağlanacak ve eğitimden kaynaklanan maliyetleri devlet tarafından bütçe kısıtları dikkate alınarak desteklenecektir.
4.2 Sektöre yönelik tefişlerin, rehberlik rolü ön plana çıkarılarak kayıtlı istihdam konusunda farkındalık artırılacaktır.	SGK	ÇSGB TMB Maliye Bakanlığı Kurum ve Kuruluşlar	Sürekli	Caydırıcı denetim yaklaşımı ve özendirici denetim yaklaşımını bir arada değerlendiren karma bir model belirlenecektir.
4.3 Asgari İşçilik Tespit Sistemi'nde yapılacak değişiklik ile nitelikli işgücü talebini karşılamaya yönelik önlemler etkinleştirilecektir.	SGK	Kurum ve Kuruluşlar İŞKUR Sosyal Taraflar	2016	İnşaat sektöründe nitelikli işgücü talebini karşılamaya yönelik önlemler kapsamında yeni oluşturulacak Asgari İşçilik Tespit Sistemi'nde, inşaat sektöründe yer alan meslekler ile ilgili birim zamanda yapılan ortalama iş ölçütleri, inşaat ile ilgili bildirimde bulunulan işçilik miktarının gerçeği yansıtır yansıtmadığı tespit edilmelidir. Tüm bu iş ölçütlerinin uygulanması, meslek standartlarının belirlenmesinde yol gösterici olacaktır. Yeni oluşturulacak Asgari İşçilik Tespit Sistemi'nde mesleki yeterlilik belgelendirme sistemi esas alınacaktır.

SAĞLIK SEKTÖRÜ

1. Sektörde mevcut istihdam imkanları geliştirilecektir.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 İş gücü arz ve ihtiyaç dengesini sağlamaya yönelik olarak sağlık işgücü yetiştiren eğitim kurumlarının kontenjanları arz ve ihtiyaç çerçevesinde yeniden düzenlenecek ve eğitim kalitesi artırılabilecektir.	Sağlık Bakanlığı	Maliye Bakanlığı MEB YÖK Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sağlık işgücü yetiştiren kurumlar YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın sağlık işgücünün yetersizliğini dile getirmesiyle birlikte, YÖK, özellikle son dönemde sağlık işgücü yetiştiren kurumların kontenjanını artırmaktadır. Bununla beraber bir çok meslek grubunda kontenjanlarda sağlanan artışlar yeterli düzeye çıkmış, bir kısım meslek içinse kontenjanlar, ihtiyacın çok üzerinde arz sağlayacak düzeye gelmiştir. Bu nedenle okul kontenjanları ihtiyaca göre tekrar planlanacaktır. Sağlık işgücü yetiştiren kurumların fiziksel olanakları, yeterli sayıda eğitici bulunup bulunmadığı ve uygulama sahaları oluşturulması gibi hususlar göz önünde bulundurularak, mevcut eğitim kapasitesinin arz ihtiyaç dengesi sağlanacak şekilde planlanması sürdürülebilir hale getirilecektir. Bu süreçte, Maliye Bakanlığı tarafından eğitim kurumlarına bütçe kısıtları dikkate alınarak kadro/bütçe sağlanacaktır.
1.2 Sağlık turizminin gelişmesi yönünde önlemler alınacaktır.	Sağlık Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı	Sürekli	Sağlık turizmi ile bağlantılı olarak seçilen bölgelerde, sağlık turizmini geliştirmeye yönelik teşvikler bütçe kısıtları olmadan verilecektir. Coğrafi bakımdan yakın olduğumuz Avrupa ve Ortadoğu ülkelerine sağlık hizmeti sunumu olanakları geliştirilecektir.
1.3 İlaç ve tıbbi cihaz sektörlerinde yapılan yatırımların teşvikine devam edilecek, Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.	BSTB	Hazine Müsteşarlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Sağlık Bakanlığı SGK TÜBİTAK	Sürekli	Teşviklere ilişkin yasal altyapı hazırlanarak, donatım ve program altyapısı oluşturulacaktır. Bu süreçte bütçe kısıtları dikkate alınacaktır.
1.4 Sektörde çalışan destek personeli sayısı, arz ve ihtiyaç dengesi sağlanacak şekilde planlanarak artırılacaktır.	Sağlık Bakanlığı	MEB İŞKUR Meslek Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sağlık kurumlarındaki yardımcı işlerin yanı sıra, özellikle hasta ve yaşlı bakımı ile sağlık turizmine yönelik işlerde çalışacak nitelikte destek personeli yetiştirilmesine yönelik olarak İŞKUR tarafından açılan kurs programları artırılacaktır.

Sağlık Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.5 Sektörel istihdamın bölgeler arasındaki dağılımı daha dengeli hale getirilecektir.	Sağlık Bakanlığı	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı SGK	Sürekli	Zorunlu hizmet uygulamasının sürdürülebilirliği için motivasyonu güçlendirecek ilave uygulamaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Ayrıca, kamu sağlık kuruluşlarına yönelik tedbirler yanında, sağlık sektörü işgücünün ülke ve bölge düzeyinde dengeli dağılımını sağlamak amacıyla özel sağlık sektörüne yönelik planlamalar da yapılacaktır.
2. Sektördeki nitelikli işgücü talebi karşılanacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Meslek tanımları yapılacak, standartları yayınlanacak ve standartların gerektirdiği hususlar eğitim müfredatına yansıtılarak mesleki uzmanlaşma sağlanacaktır.	Sağlık Bakanlığı	MEB YÖK MYK	2016	Meslek tanımları kademeli olarak yapılacaktır. Meslek tanımlarına uygun olarak, kademeli bir şekilde sektörün hedefleri dikkate alınarak, eğitim müfredatının değiştirilmesi yoluyla mesleki uzmanlaşma sağlanacaktır.
2.2 Sağlık çalışanlarının mesleki nitelikleri sürekli iyileştirilecektir.	Sağlık Bakanlığı	MEB YÖK Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sektöre yönelik bir ihtiyaç analizi yapılacaktır. Bu çalışmanın sonuçlarından yola çıkılarak uygun hayat boyu öğrenme politikaları geliştirilmesi yanında, lisans ve lisansüstü eğitimde müfredat açısından çeşitliliğe ve revizyona gidilecektir.
2.3 İşgücünün niteliğinin sağlık sigortacılığı ve ekonomisi alanında geliştirilmesi desteklenecektir.	Sağlık Bakanlığı	Hazine Müsteşarlığı İŞKUR SGK	Sürekli	Sağlık sektöründe istihdam edilen/edilecek olan işgücünün niteliği sağlık yönetimi, finans ve sigortacılık eğitimleriyle geliştirilecektir.
2.4 Formel eğitim sürecinde ve sonrasında dil becerileri geliştirilecek ve bu yöndeki çalışmalar teşviklerle desteklenecektir.	Sağlık Bakanlığı	MEB İŞKUR YÖK Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Sağlık turizmi ile bağlantılı olarak seçilen bölgelerde sağlık sektörü çalışanlarının turist profiline göre en az bir yabancı dil bilmesini sağlamak üzere formel eğitim programında değişikliklere gidilecek, formel eğitim süreci sonrası ilgili STK'lar ve İŞKUR tarafından mesleki dil eğitimi kursları açılacaktır.
2.5 Yaşlı ve hasta bakım hizmetlerine yönelik aktif işgücü programları uygulanacaktır.	İŞKUR	ASPB Sağlık Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Nüfusumuzun yavaş da olsa giderek yaşlanması ve evde bakıma yönelik taleplerin artması nedeniyle, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikte destek personelinin sağlanması için mesleki kurslar açılacaktır.
2.6 Sektör çalışanlarının bilgisayar becerileri geliştirilecektir.	Sağlık Bakanlığı	İŞKUR	Sürekli	Nitelikli sağlık işgücü yetiştirilmesi için mesleki bilgisayar kursları açılarak günümüzün teknolojik gerekliliklerinin sektöre uyarlanması sağlanacaktır.

3. Sektörde çalışma süreleri ve şartları iyileştirilecektir.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 İş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli düzenlemeler yapılacak, bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.	ÇSGB	Sağlık Bakanlığı SGK	2016	Çalışma koşullarının iş sağlığı ve güvenliği perspektifinde yeniden düzenlenmesi için farklı sağlık birimleri için geçerli olacak standartları içeren düzenlemeler yapılacak; bu konuda kamu ve özel kesimdeki sağlık yöneticileri ve çalışanları arasında farkındalık arttırılacaktır.
3.2 Çalışma süreleri düzenlenecektir.	Sağlık Bakanlığı	Maliye Bakanlığı ÇSGB	2016	Özellikle yataklı tedavi kurumlarındaki çalışma süresi sınırları sağlık birimlerinin özellikleri göz önüne alınarak yeniden düzenlenecek, işgücü arzının artmasına paralel olarak belirli birimlerde yeni çalışma süreleri tespit edilecektir.

TARIM SEKTÖRÜ

1. Tarım sektöründe istihdam şartları iyileştirilecektir.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Tarıma yönelik destekler ihtisaslaşmayı ve istihdamı korumayı teşvik edecek biçimde tasarlanacaktır.	GTHB	Hazine Müsteşarlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Sosyal Taraflar	Sürekli	Tarıma yönelik desteklerin yapısı tarım sektöründe varlığını sürdüren küçük veya büyük tüm işletmeleri göz önünde bulundurarak ve bütçe kısıtları dikkate alınarak yeniden düzenlenecek, Tarım İşletmeleri Kayıt Sistemi dahilinde değerlendirmeleri yapılacaktır. Bu sayede küçük tarım üreticilerinin ihtisaslaşmaları, organize olmaları ve küresel rekabete uyum sağlamaları, ve istihdam düzeylerini korumaları/ artırmaları amaçlanmaktadır.
1.2 Sektördeki işgücünün kalitesinin artırılması ve verimli üretimin gerçekleşmesi açısından tarım sektöründeki meslekler tanımlanacak ve bu mesleklerde mesleki standartların belirlenmesine yönelik hedefler ortaya konulacaktır.	MYK	GTHB Meslek Kuruluşları Üniversiteler	Sürekli	Tarım sektöründe çalışanların meslek tanımları yapılarak meslek standartlarının oluşturulması yoluyla sektördeki işgücünün kalitesi artırılabilecektir.
1.3 Tarım sektöründe kriz yaşanması halinde kısa çalışma ödeneği başvurusu öncelikle değerlendirilecektir.	İŞKUR	ÇSGB	Sürekli	Tarım sektöründe uygulanacak kısa çalışma ödeneği için sektörel kriz değerlendirme raporu Yönetim Kurulunca ivedilikle görüşülecektir
1.4 Tarım sektörü çalışanlarına yönelik olarak girişimcilik ve özellikle kadın girişimciliği desteklenecektir.	GTHB	ÇSGB ASPB Orman ve Su İşleri Bakanlığı KOSGEB İŞKUR Meslek Kuruluşları	Sürekli	Tarım sektöründe çalışanların hem tarım hem de diğer sektörlerdeki girişimcilik imkanlarından faydalanabilmeleri amacıyla bütçe kısıtları dikkate alınarak destekler sağlanacak, bu destekler sağlınırken tarım sektöründe istihdam edilen kadınlara pozitif ayrımcılık yapılacaktır. Söz konusu girişimcilik faaliyetlerinin kooperatifler aracılığıyla yapılması desteklenecektir.
1.5 Tarım sektöründe bilinçli üreticilerin artırılması ve modern üretim yöntemlerinin çiftçiler tarafından benimsenmesi amacıyla İŞKUR tarafından mesleki eğitim programları düzenlenecektir.	İŞKUR	GTHB MEB Tarımsal Üretici Örgütleri Meslek Kuruluşları Üniversiteler	Sürekli	Düzenlenecek mesleki eğitim programları ile tarım üreticilerinin, verimli ve kaliteli ürün elde etmek amacıyla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile koordinasyon sağlanarak bilimsel yöntemlerle üretim yapmaları sağlanacaktır.

Tarım Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.6 Tarımda istihdam edilenlerin, özellikle kadınların sosyal güvenlik kapsamına girmeleri kolaylaştırılacaktır.	SGK	Maliye Bakanlığı ÇSGB GTHB	Sürekli	Sosyal güvenlik sisteminde yapılacak düzenlemelerle tarım sektöründe istihdam edilenlerin sosyal güvenlik kapsamına girmeleri kolaylaştırılacaktır.
1.7 Özel sektör yatırımları teşvik edilecek, kredi imkânları artırılabilecektir.	GTHB Ekonomi Bakanlığı	Hazine Müsteşarlığı Maliye Bakanlığı Tarımsal Üretici Örgütleri Tarım Kredi Kooperatifleri	Sürekli	Tarım sektöründe özel sektörün daha kaliteli, yaygın ve verimli üretim yapmasını sağlamak üzere teşvikler verilecek, özel sektör ve tarımsal üretici örgütleri için kredi imkanları bütçe kısıtları dikkate alınarak sağlanacaktır. Bu sayede sektörel üretim kalitesi ve düzeyinde artış sağlanacaktır.
1.8 Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri kurulacak, tarım sanayi entegrasyonu desteklenecek ve geliştirilecektir.	GTHB	BSTB KOSGEB Meslek Kuruluşları	Sürekli	Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri kurulacak, bu sayede tarım sektörünün ortalama ürün maliyetlerinde azalma sağlanacaktır. Tarım ve sanayi entegrasyonu sağlanması ile sanayi bitkilerinin ve sanayi için hammadde niteliğindeki hayvansal ürünlerin, bu ürünleri girdi olarak kullanan işletmelere ulaşımı kolaylaştırılacaktır. Söz konusu işletmelere, bitkisel ve hayvansal üretimin ve bunlara dayalı sanayinin desteklenmesi, geliştirilmesi, ürünlerin paketlenmesi, işlenmesi, muhafaza edilmesi ile pazarlama yöntemleri konusunda teknik destek verilecektir.
1.9 Tarımsal alandaki gelişmeler ve istihdam olanakları konusunda görüşü alınmak ve bu alanda yapılabilecek faaliyetleri belirlemek üzere Tarım İl Müdürlüklerinin yılda en az bir kez İİMEK toplantılarına katılımı sağlanacaktır.	İŞKUR	GTHB MEB	Sürekli	Tarım İl Müdürlüklerinin İİMEK toplantılarına katılımı, kurumlar arası işbirliği imkanlarının geliştirilmesi ve sektöre yönelik odaklanmanın sağlanması açısından faydalı olacaktır.
1.10 Tarımsal işletmelere İŞKUR hizmetleri tanıtılacak ve bu işletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaları sağlanacaktır.	İŞKUR	GTHB	Sürekli	Tarımsal işletmelerin İŞKUR ile iletişiminin güçlendirilmesi ve yeni işbirliği imkanlarının geliştirilmesi öngörülmektedir.

2. Tarım sektöründeki işgücünün eğitim ve vasıf düzeyi yükseltilecek, uyum yeteneği artırılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Sektörde ücretli olarak çalışan işçiler temel mesleki eğitim ve beceri eğitimlerinden geçirilecektir.	GTHB	MEB İŞKUR	Sürekli	Tarım sektöründe istihdam edilen çalışanlar, verimliliği ve ürün kalitesini artırmak amacıyla mesleki eğitim ve beceri eğitiminden geçirilecektir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından planlanacak eğitimler, İŞKUR'un desteğiyle gerçekleştirilecektir.
2.2 Sektöre yönelik mesleki eğitim programları ve girişimcilik eğitimleri düzenlenecektir.	İŞKUR	MEB KOSGEB SGK Tarımsal Üretici Örgütleri	Sürekli	Tarım sektöründe girişimciliği artırmak, tarımsal örgütlenmeyi ve firmalaşmayı sağlamak amacıyla sektörde kendi hesabına çalışanlara yönelik olarak mesleki eğitim programları ve girişimcilik eğitimleri düzenlenecektir.
2.3 Tarımdan kopan işgücünün aynı bölgede geçiş yapması öngörülen sektörler ve meslekler belirlenerek bu kişilere yönelik sertifikalı eğitim programları uygulanacaktır.	İŞKUR	GTHB MEB Meslek Kuruluşları	Sürekli	Tarım sektöründen diğer sektörlerle kayan işgücünün mesleki niteliklerinin geliştirilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması sağlanacaktır. Bu çerçevede öncelikle işgücünün yöneldiği/yönlendirilebileceği sektörler ve meslekler belirlenecek ardından uygun eğitim programları düzenlenecektir.
2.4 Toplum yararına çalışma programlarında tarım sektöründen kopan işgücüne öncelik verilecektir.	İŞKUR	ÇSGB Sosyal Taraflar	Sürekli	Tarım sektöründe oluşacak çözülme nedeniyle sektörden kopan işgücünün toplum yararına çalışma programlarından öncelikli olarak yararlanmaları sağlanacaktır. Bu sayede tarım sektöründe oluşacak çözülmenin istihdam üzerindeki olumsuz etkileri bertaraf edilmeye çalışılacaktır.
2.5 Kırdan kente göçle birlikte işgücü piyasasında yaşanan uyum problemini ortadan kaldırmaya yönelik programlara yer verilerek, göç edenlerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyal uyumlarını artırmaya yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir.	İŞKUR	ASPB MEB İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Kırdan kente göç eden vatandaşlarımızın karşılaşmış oldukları işgücü piyasasına uyum sağlama problemlerini ortadan kaldırmaya yönelik olarak mesleki eğitim ve beceri programları düzenlenecek, bu vatandaşlarımızın karşılaştıkları sosyal uyum sorununun çözümüne yönelik olarak danışmanlık hizmetleri verilecektir.

Tarım Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

3. Tarım sektöründe kayıtlı istihdamın geliştirilmesi sağlanacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Sektörde yüksek düzeyde seyreden kayıt dışı istihdamı ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır.	SGK	ÇSGB GTHB Maliye Bakanlığı	2016	Önemli bir kısmı kayıt dışı olan tarım sektörünün kayıt altına alınması, sektör büyüklüğünün tespiti ve doğru politikalar üretmek için büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla kayıt dışı ile mücadele etmek üzere gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.
3.2 Kayıtlı istihdamı geliştirmeye yönelik bilinç artırma çalışmaları gerçekleştirilecektir.	SGK	ÇSGB GTHB Meslek Kuruluşları Tarımsal Üretici Örgütleri	Sürekli	Tarım sektöründe kayıtlı istihdamın önemi ve getirileri hakkında toplumsal farkındalığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
4. Tarım sektöründe çocuk işçiliği önlenecektir.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 Kırsal alanda çocuk ve gençlere karşılıksız burs ve kredi imkanları sağlanarak veya şartlı nakit transferinden yararlanma şartları kolaylaştırılarak eğitimde kalmaları teşvik edilecektir.	MEB	Maliye Bakanlığı ASPB İçişleri Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı	Sürekli	Kırsal alanda çocuk ve gençlerin eğitime devamının sağlanması amacıyla teşviklere bütçe kısıtları dikkate alınarak devam edilecektir. Karşılıksız burs ve kredi imkanları sağlanacak veya şartlı nakit transferinden yararlanma şartları kolaylaştırılacak, bu sayede çocukların ve gençlerin eğitimde kalmaları teşvik edilecektir
4.2 Özellikle mevsimlik gezici tarım işçilerinin çocuklarının eğitim sisteminde kalmasını teşvik edici özel düzenlemeler yapılacaktır.	MEB	ASPB ÇSGB İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Mevsimlik gezici tarım işçilerinin çocuklarının tarım işlerinde çalışmaları engellenerek eğitimlerine devam etmeleri sağlanacaktır. Bu sayede çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri arasında sıralanan tarım işlerinde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına ilişkin önemli mesafeler alınacaktır.

5. Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam şartları iyileştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 Mevsimlik gezici tarım işçilerine İŞKUR faaliyetlerinden yararlanma imkanı sağlanacaktır.	İŞKUR	ASPB ÇSGB MEB KOSGEB Meslek Kuruluşları	Sürekli	Mevsimlik gezici tarım işçilerinin geçici olarak ikamet ettikleri hedef illerde, sürekli istihdama erişim imkanlarını geliştirmek üzere, yerel işgücü talepleri dikkate alınarak eğitim programları uygulanacaktır. Böylece mesleki nitelikleri geliştirilen, anılan grupların, zorunlu olarak sürekli göç etmesi gerekliliği ortadan kaldırılacak, tarım sektöründeki dönüşüme uygun olarak farklı sektörlerde istihdam edilmeleri sağlanacaktır.

TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ

1. Sektörde mevcut istihdam imkanları geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Kadın istihdamı desteklenecektir.	İŞKUR	Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK KOSGEB	2016	Kadın istihdamını geliştirmeye yönelik aktif işgücü politikaları uygulanacaktır. İşgücü piyasasına girecek olan kadınlar için verilen istihdam teşvikleri bütçe kısıtları göz önüne alınarak sürdürülecektir.
1.2 Genç istihdamı desteklenecektir.	İŞKUR	Maliye Bakanlığı SGK KOSGEB	2016	30 yaş altı çalışanlar için verilen istihdam teşvikleri bütçe kısıtları dikkate alınarak sürdürülecektir.
1.3 Kadınlara yönelik kısmi süreli çalışma olanaklarını yaygınlaştırılacaktır.	ÇSGB	İŞKUR ASPB	2016	Kadınların iş piyasasına girişlerini kolaylaştırmak ve çocuk sahibi olduktan sonra da iş piyasasından kopmalarının önüne geçmek amacıyla kısmi çalışmalarına olanak sağlayacak ve yaygınlaştıracak bir mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

2. Sektördeki nitelikli işgücü talebi karşılanacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Meslek standartlarının belirlenmesi sürdürülerek sınav ve belgelendirme süreçlerine işlerlik kazandırılacaktır.	MYK	Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Mesleki yeterlilik sistemi hayata geçirilecektir. Sektör meslek haritaları oluşturulacaktır. Yeterliliklerin, eğitim standartlarının ve performans ölçütlerinin (birimlerinin) oluşturulması için girdi oluşturabilecek temel iş kategorileri sistemli olarak belirlenecektir. Çeşitli işlerin, görevlerin, gerekli becerilerin ve tutumların uygunluğu belirlenecektir.
2.2 Mesleki ve teknik eğitimde piyasa aktörleri ile eğitim kurumlarının etkin işbirliği sağlanacaktır.	MEB	İŞKUR Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2016	Meslek edindirme faaliyetlerinin ve özellikle de teknik alanlardaki mesleki eğitimin etkinlik ve verimliliğinin artırılması ve işgücü piyasasının ihtiyaçları ile uyumlu hale getirilmesine yönelik bir sistem ortaya konulacaktır. Mesleki eğitim programlarının etkinliğinin artırılması için ilgili tarafların katılımı sağlanacaktır. Mesleki eğitim hizmetlerine olan farkındalık artırılacaktır.
2.3 Çalışanlara eğitim düzenleyen işverenlerin eğitim faaliyetleri devlet tarafından desteklenecektir.	MEB	BSTB Maliye Bakanlığı İŞKUR	2016	Hayat Boyu Öğrenme stratejisi çerçevesinde gerekli eğitim destekleri sağlanacaktır. Mesleki eğitim veren ve şirket bünyesinde eğitim departmanı oluşturmuş işverenler eğitim ihtiyaçları alanında desteklenecektir.

Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.4 Sektöre yönelik eğitim kurumlarının müfredatları, sektör temsilcisi kurumların katkıları, ayrıca ulusal meslek standartları baz alınarak periyodik olarak güncellenecektir.	MEB	İŞKUR MYK YÖK KOSGEB Sosyal Taraflar Meslek Kuruluşları	2016	Mesleki eğitim müfredatları, hazırlanmış olan ulusal meslek standartları ve yeterliliklere paralel olacak şekilde güncellenecektir. İşgücü piyasası analizine ilişkin kurumsal kapasite artırılabilecek, bu amaçla İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına işlevsellik kazandırılacaktır. Meslek liselerinin teknik altyapısı yenilenecek, okullar günün gerektirdiği teknolojik gelişmelere göre donatılacak ve bu okullardaki eğitimcilerin gelişen teknolojiye uyumu artırılabilecektir.
2.5 Sektörde katma değeri yüksek üretim gerçekleştirilmesine yönelik olarak nitelikli istihdam kapasitesi artırılacaktır.	İŞKUR	ÇSGB KOSGEB	Sürekli	Sektördeki mevcut dönüşüm sürecinde ihtiyaç duyulan yeni niteliklere sahip işgücünün yetiştirilmesi sağlanacaktır.
2.6 Sektörün işgücü envanteri iller bazında çıkarılacaktır.	İŞKUR	ÇSGB	2016	Sektörün temel sorunlarından biri olan kayıt dışı istihdamla mücadelede izlenecek yöntemlerin belirlenebilmesi ya da etkinliklerinin artırılabilmesi adına işgücü envanterleri hazırlanacaktır.
3. Kayıt dışı istihdam azaltılacaktır.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1 Kayıtlı istihdama yönelik toplumsal farkındalık artırma çalışmaları gerçekleştirilecektir.	SGK	ÇSGB Sosyal Taraflar	Sürekli	İşçi ve işverenlerin, kayıtlı istihdamın faydaları hakkında bilgilendirilmesi, kayıtlı istihdamın artmasına yardımcı olacaktır.
3.2 Denetimlerin etkinliği artırılacaktır.	SGK	ÇSGB	2016	Caydırıcı denetim yaklaşımı ve özendirici denetim yaklaşımını bir arada değerlendiren karma model benimsenecektir. Bu çerçevede müfettiş sayısının artırılmasının yanı sıra denetimin rehberlik rolü de öne çıkarılacaktır.
3.3 İşyerinde çalışan işçi sayısına bakılmaksızın işçi ücretlerinin banka kanalıyla ödenmesi sağlanacaktır.	ÇSGB	Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı SGK	2016	Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmeliğin kapsamı genişletilecektir.

4. Sektörde iş sağlığı ve güvenliği bilinci yerleştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
4.1 İş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyan, düşük iş kazası ve meslek hastalığı sayılarına sahip işverenlerin iş kazası ve meslek hastalığı primi işsizlik sigortası fonundan karşılanacaktır.	ÇSGB	Hazine Müsteşarlığı Maliye Bakanlığı SGK İŞKUR	2016* (Tamamlandı)	İş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun olarak faaliyet göstermekte olan işletmelerin maliyetlerinin azaltılması için muhtelif destek mekanizmaları geliştirilecektir.
4.2 Sektöre yönelik iş sağlığı ve güvenliği danışmanlık ve rehberlik hizmetleri geliştirilecektir.	ÇSGB	SGK	2016	İşverenler, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almak üzere teşvik edilecektir.

5. Kümelenme politikaları planlı bir biçimde hayata geçirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
5.1 Uygun bölgeler belirlenerek gerekli altyapı yatırımları yapılacaktır.	BSTB	Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Kalkınma Ajansları	Sürekli	İhtisas organize sanayi bölgeleri ile söz konusu alt yapı yatırımları gerçekleştirilebilecektir. Bu süreçte bütçe kısıtları göz önünde bulundurulacaktır.
5.2 Kümelenme politikaları, firmalara avantaj sağlayacak şekilde düzenlenecektir.	BSTB	Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı İŞKUR Kalkınma Ajansları	2016	Teslim sürelerinin kısaltılmasına yönelik önlemler alınacaktır. Bölgelerin rekabetçilik düzeyleri tespit edilecek ve kümelenme potansiyelleri ve/veya var olan kümelenmelerin analizine dayalı bölgesel kümelenme politikaları geliştirilecektir.
5.3 İhtisas organize sanayi bölgelerine işgücünün ulaşımı ve/veya taşınması avantajlı hale getirilecektir.	BSTB	Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Kalkınma Ajansları	2016	İşverenlerin ihtisas organize sanayi bölgelerine taşınmaları teşvik edilecektir. Bu bölgelere taşınma maliyetleri düşürülecektir. Maliyetlerin düşürülmesinde bütçe kısıtları da dikkate alınacaktır.

*2015 yılında tamamlanmıştır.

Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

6. Sektörde sosyal sorumluluk standartlarının yaygınlaştırılmasına çalışılacaktır.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
6.1 Kurumsal sosyal sorumluluk konusunda firmalara yönelik bilgilendirme faaliyetleri yürütülecektir.	KOSGEB	Ekonomi Bakanlığı Meslek Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Son yıllarda büyük alım firmalarının tedarikçisi olan gelişmekte olan ülkelerdeki kötü çalışma koşulları, gelişmiş ülkelerin kamuoyunda gündeme gelmektedir. Kamuoyu hassasiyetinin gittikçe artması, alım gruplarının gönüllü uygulanan çok sayıda şartname hazırlamasına neden olmuştur. Bu tedbir ile bu şartnameler ve bunların denetimine ilişkin olarak firmaların bilinçlendirilmesi ve ortak hareket edebilmesi amacıyla bir araya getirilmesi sağlanacaktır.
6.2 Sosyal sorumluluk standartlarına yönelik KO-Bİ'lere uygulanacak faaliyetler desteklenecektir.	KOSGEB	Ekonomi Bakanlığı Meslek Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	2016	Sosyal sorumluluk standartları büyük alım gruplarına mal satabilmek için bu gruplar tarafından aranmaktadır. Bu tedbir ile standartlara uyum amacıyla firmaların gerçekleştireceği faaliyetler desteklenerek, ihracat ve istihdam artırılacaktır.

TURİZM SEKTÖRÜ

Turizm Sektörü

İKİNCİ BÖLÜM SEKTÖR STRATEJİLERİ

1. Sektörde mevcut istihdam imkanları geliştirilecek ve çalışanların istihdam şartları iyileştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
1.1 Haftalık çalışma süresi fazla mesai ve denkleştirme yapılması hallerinde 55 saatle sınırlandırılacaktır.	ÇSGB	Kültür ve Turizm Bakanlığı Sosyal Taraflar	2016	Haftalık çalışma süresinin sınırlandırılmasıyla esnek çalışmanın uygulanması sağlanacak ve istihdam artırılabilecektir.
1.2 Çalışanların işyerine giriş ve çıkış saatlerini belirlemek üzere turizm işletme belgesine sahip işyerlerine kart sistemi zorunluluğu getirilecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı ÇSGB	2016	Turizm işletme belgesine sahip işyerlerine uygulanan zorunlu kart sistemi ile çalışanların çalışma saatlerinin belirlenmesi sağlanacaktır.
1.3 Denkleştirme süresi dört ay olarak düzenlenecek, bu süre toplu iş sözleşmeleriyle altı aya kadar artırılabilecektir.	ÇSGB	Kültür ve Turizm Bakanlığı Sosyal Taraflar	2016	Denkleştirme süresinin artırılmasıyla esnek çalışma niteliğinin artması sağlanacaktır.
1.4 Turizmin yoğun olduğu illerde çocuk bakım hizmetleri geliştirilecektir.	ASPB	İçişleri Bakanlığı MEB	2016	Turizm çalışanlarına yönelik çocuk bakım hizmetleri ile sektörde kadın istihdamının artması sağlanacaktır.

2. Sektördeki işgücü niteliği geliştirilecektir.

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.1 Tüm konaklama tesislerinin "Tek Belge Sistemi" altında birleştirilmesi sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Konaklama tesisleri daha nitelikli ve standart hale getirilecektir.
2.2 Turizm sektöründe meslek standartları belirlenecektir.	MYK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Sürekli	Sertifika sahibi turizm çalışanlarının artması ile nitelikli işgücünün oluşmasına doğrudan katkı sağlanacaktır.
2.3 Mesleki yeterlilik, ölçme ve değerlendirme süreci hızla tamamlanacaktır.	MYK	Kültür ve Turizm Bakanlığı MEB YÖK	2016	Sektörde çalışan tüm işçilerin 2023 yılına kadar sertifika sahibi olması sağlanacaktır. Turizm işletmelerine verilen yıldız sayısı belirlenirken vasıflı eleman çalıştırma oranı temel kriterlerden biri haline getirilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM
SEKTÖR STRATEJİLERİ

Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
2.4 Sektörde işçi ve işveren talepleri ile işgücü envanterinden elde edilen veriler dikkate alınarak eğitim programları hazırlanacaktır.	MEB	Kültür ve Turizm Bakanlığı İŞKUR Sosyal Taraflar	2016	Yabancı dil yeterliliklerini geliştirmeye yönelik eğitim programları ile mesleki beceri kazandırma ve geliştirmeye yönelik eğitim programları hazırlanacaktır.
2.5 Meslek liseleri bünyesinde, sektörün orta ve uzun vadeli yatırım projeksiyonlarının yaratacağı işgücü taleplerine paralel yeni bölümler açılacaktır.	MEB	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Sürekli	Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü örgün eğitimden sağlanacaktır. Böylece, yabancı çalışanların ve kayıt dışılığın yüksek olduğu sektörde Türk istihdamının ve kayıtlı çalışmanın artması sağlanacaktır.
2.6 Sektöre yönelik işgücü yetiştirme kursları açılacaktır.	İŞKUR	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2016	Örgün eğitim dışında mesleki eğitimlerin verilmesiyle sektörde nitelikli işgücü istihdamının artırılması sağlanacaktır.
2.7. Sezonluk işçilerin sezon sonunda sektöre yönelik eğitim programları uygulanacaktır.	İŞKUR	Kültür ve Turizm Bakanlığı GTHB	Sürekli	Sezonluk işçilerin sezon sonunda işsiz kalması engellenecek ve mesleki eğitimlerine önemli katkıda bulunulacaktır.
2.8 Meslek yüksek okulları ve fakülteler bünyesinde, sektörün orta ve uzun vadeli yatırım projeksiyonlarının yaratacağı işgücü taleplerine paralel yeni bölümler açılacaktır.	YÖK	MEB Kültür ve Turizm Bakanlığı	Sürekli	Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü örgün eğitimden sağlanacaktır. Böylece, yabancı çalışanların ve kayıt dışılığın yüksek olduğu sektörde Türk istihdamının ve kayıtlı çalışmanın artması sağlanacaktır.
3. Kayıt dışı istihdam ve yabancı kaçak işçilik engellenecektir.				
Tedbir	Sorumlu Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süre	Açıklama
3.1. İşyerinde çalışan işçi sayısına bakılmaksızın işçi ücretlerinin banka kanalıyla ödenmesi sağlanacaktır.	ÇSGB	Hazine Müsteşarlığı Maliye Bakanlığı SGK	2016	Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmeliğin kapsamı genişletilecektir.
3.2. Emsal işçi ücretlerine yönelik çalışmalar yapılarak, kayıt dışı ücret ödenmesi engellenecektir.	SGK	ÇSGB Maliye Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı	2016	Meslek sertifikaları esas alınarak sektördeki mesleklere yönelik ücret tarifi belirlenecektir.
3.3. Denetimlerin etkinliği yabancı kaçak işçi çalıştırılması önlenerek biçimde artırılacaktır.	ÇSGB	Kültür ve Turizm Bakanlığı SGK	2016	Sektörde denetimlerin etkinliğinin artırılması ile yabancı kaçak işgücü azaltılacaktır.

ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ

EYLEM PLANLARI

(2014 - 2015)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Çalışma Genel Müdürlüğü

İnönü Bulvarı No:42 06520
Emek / Ankara
Tel : 0 312 296 63 25
Faks: 0 312 212 07 81

www.uis.gov.tr
uis@csgb.gov.tr